

EURASIERIN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA



Hyväksytty rotua harrastavan yhdistyksen yleiskokouksessa 26.2.2011
Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa 21.11.2011
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 7.12.2011

SISÄLLYS

| | | |
|-------|---------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1 | YHTEENVETO | 3 |
| 2 | RODUN TAUSTA | 4 |
| 3 | JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA..... | 6 |
| 3.1 | Jalostustoimikunta | 7 |
| 4 | RODUN NYKYTILANNE..... | 7 |
| 4.1 | Populaation rakenne ja jalostuspohja..... | 7 |
| 4.2 | Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet | 11 |
| 4.2.1 | Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun tarkoituksesta | 11 |
| 4.2.2 | Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa | 11 |
| 4.2.3 | Käyttö- ja koeominaisuudet..... | 12 |
| 4.2.4 | Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen | 14 |
| 4.2.5 | Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista | 14 |
| 4.3 | Terveys ja lisääntyminen | 14 |
| 4.3.1 | PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet..... | 14 |
| 4.3.2 | Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet..... | 20 |
| 4.3.3 | Yleisimmät kuolinsyyt..... | 26 |
| 4.3.4 | Lisääntyminen..... | 26 |
| 4.3.5 | Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet | 27 |
| 4.3.6 | Yhteenveto rodun keskeisimmistä hyvinvointi- ja terveysongelmista | 27 |
| 4.4 | Ulkomuoto | 27 |
| 5 | YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA | 28 |
| 6 | JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS | 29 |
| 6.1 | Jalostuksen tavoitteet..... | 29 |
| 6.2 | Suosituksien jalostuskoirille ja yhdistelmille | 32 |
| 6.3 | Rotua harrastavan yhdistyksen toimenpiteet | 34 |
| 6.4 | Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin | 34 |
| 6.5 | Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta | 37 |
| | LÄHTEET | 38 |

LIITTEET

| | |
|---------|--------------------------------------|
| LIITE 1 | Rotumääritelmä |
| LIITE 2 | Yhteenveto terveystutkimuksesta 2008 |
| LIITE 3 | Rodun historiaa |

1 YHTEENVETO

Tavoiteohjelman avulla pyritään ennaltaehkäisemään sellaisten periytyvien vikojen taisairauksien leviämistä rodun kantaan, jotka alentavat koiran elinkykyä tai heikentävät sen elämän laatua.

Eurasier on kotoisin Saksasta. Sen jalostus alkoi 1960-luvulla risteyttämällä chow chow ja wolfspitz. Rotu tunnettiin aluksi nimellä wolf-chow. Samojediristeytyksen jälkeen sen nimeksi tuli eurasier. FCI tunnusti rodun vuonna 1973. Eurasier on jalostettu seurakoiraksi; sen käyttötarkoitus on aina ollut kaikissa maissa seurakoirana oleminen, mitä voidaan pitää rodun käyttökäytännönä. Ihanteellinen seurakoiran luonne on ollut alusta alkaen jalostuksen tärkeimpiä tavoitteita.

Ensimmäiset eurasierit on tuotu Suomeen vuonna 1989 Saksasta. Vuoteen 2009 mennessä eurasiereja Suomessa on kasvattanut 35 kasvattajaa ja rekisteröinnit ovat vaihdelleet kolmen toista ja kuudenkymmenen välillä vuosittain. Suomen rotuyhdistys Suomen Eurasierkerho on perustettu vuonna 1991. Jäsenmäärä vuonna 2009 oli 184. Yhdistyksen hallitus nimeää jalostustoimikunnan vuosittain, joka pyrkii pitkäjänteiseen jalostustyöhön ja pitää yhteyttä ulkomaille. Jalostustoimikunnan keskeisin tehtävä on puolueettoman ja monipuolisen tiedon kerääminen ja edelleen tiedottaminen.

Rodun kotimaassa Saksassa esiintyy eurasieria melko laajasti. Siellä rekisteröidään vuosittain 300-400 pentua Saksan kennelliiton alaisuudessa. Myös muualla Euroopassa rotua esiintyy ja myös nykyään USA:ssa ja Kanadassa. Pohjoismaista Ruotsissa rekisteröidään eniten pentuja. Rodun geenipohja maailmanlaajuisesti katsoen on pieni. Geenipohja pyritään pitämään mahdollisimman laajana ja sitä halutaan parantaa uusilla risteytyksillä alkuperäisrotuihin. Ulkomaisia tuontikoiria on tuotu eri maista ja jalostustoimikunta auttaa mielellään löytämään mahdollisimman eri sukuisia koiria. Vaikka kanta on Suomessa pieni, koiria on viety useaan maahan, myös rodun kotimaahan.

Eurasierpopulaation monimuotoisuuden turvaamiseksi on suositeltavaa käyttää jalostukseen mahdollisimman paljon eri narttuja ja uroksia. Yksittäisten koirien runsas käyttö aiheuttaa pienessä kannassa nopeasti geenipohjan kaventumista. Tärkeimmät rodun jalostuspohjaa kaventavat tekijät ovat yksittäisten koirien ja/tai linjojen liian runsas jalostuskäyttö sekä jalostusmateriaalin (erityisesti urosten) vähäinen määrä Suomessa.

Omistajista 78% on tyytyväisiä koiriensa luonteisiin. 16% kokee koiriensa luonteessa olevan arkuutta, epävarmuutta, hermostuneisuutta tai varautuneisuutta. (Terveyskysely 2008) Luonteiden parantamiseen pyritään vaikuttamaan jalostusvalinnoilla sekä jakamalla tietoa pentujen sosiaalistamisen tärkeydestä. Yhä useampaa koiraa voidaan pitää vilkkaana. Hermorakenteeseen onkin kiinnitettävä huomiota. Ulkomuototuomareita koulutetaan huomioimaan paremmin oikea rodunomainen luonne.

Vaikka eurasier onkin seurakoira, sen kanssa voi harrastaa monipuolisesti esim. tokoa, näyttelyitä ja agilityä. Yksi koira on suorittanut käyttäytymiskokeen. Kaksi koira on suorittanut MH-luonnekuvauksen. Vuosina 2000-2009 on luonnetestattu parikymmentä koira.

PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ovat lonkkanivelen kasvuhäiriö (HD) ja perinnölliset silmätaudit. Suomessa vuosina 1998-2009 syntyneistä koirista on 45% kuvattu. Jalostukseen vuosina 2005-2010 käytetyistä koirista 61 % olivat A-lonkkaisia, 23% B-lonkkaisia, 13% C-lonkkaisia ja 3% D-lonkkaisia. Raja-arvoja rekisteröinnin ehtona ei ole, ainoastaan tutkimuspakko. Vuosina 2003-2009 syntyneistä koirista 42% on silmätarkastettu. Silmätauteista rodussa esiintyy yleisimmin distichiasista, löydös 19%:lla tutkituista koirista.

Patellaluksaatiota ja kyynärnivelen kehityshäiriötä esiintyy rodussa ja niiden tutkimista suositellaan. Muita merkittäviä sairauksia ovat allergiset oireet ja iho-ongelmat, jotka vaikuttavat koiran elämään. Kilpirauhasen vajaatoimintaa ja haiman vajaatoimintaa tavataan, viime vuosina diagnosoitujen koirien määrä on ollut kasvussa. Ne ovat merkityksellisiä sairauksia koiran jokapäiväisen elämän kannalta, joten toivottavaa olisi, että koirien kasvattajat ja omistajat ilmoittaisivat avoimesti koiralla todetuista sairauksista ja vioista yhdistyksen jalostustoimikunnalle, jotta terveystilannetta voitaisiin seurata tehokkaasti ja tehdä sen pohjalta suosituksia jalostusvalintoihin. Kasvattajilta edellytetään Suomen Kennelliiton ja rotuyhdistyksen määräysten ja suositusten tuntemusta ja noudattamista.

Eurasier on ulkomuodoltaan liioittelematon. Huomattavimmat ulkomuodolliset ja rakenteen ongelmat liittyvät etuosien rakenteisiin ja –liikkeisiin sekä takaosan puutteellisiin kulmauksiin. Ulkonäön kirjavuus rodun yksilöiden välillä on sekä vahvuus että jalostuksellinen haaste, joka liittyy myös geneettiseen monimuotoisuuteen.

Rodun vahvuutena nähdään yhä lisääntyvä kansainvälinen yhteistyö sekä yhdistys- että kasvattajatasolla, uhkina geenipohjan jatkuva kaventuminen, mahdollisesti lisääntyvät lisääntymisongelmat (epäonnistuneet astutukset näkyvät heti pentutilanteessa ja rekisteröinneissä) ja rekisteröintien jatkuva alhaisuus. Rotuyhdistyksen ja jalostustoimikunnan tehtävänä on valvoa, että rotu kehittyy toivottuun suuntaan eikä uusia riskejä ja uhkia pääse muodostumaan. Valistus, tiedon jako ja tieto-aidon lisääminen on tärkeää rotuyhdistystyössä. Toivottavasti käytössämme on yhä kattavammin kansainvälisiä tietokantoja terveydestä ja sairauksista.

2 RODUN TAUSTA

Rodun kehittäjä on saksalainen Julius Wipfel, joka toivoi itselleen koiraa, joka olisi alkukantainen, hyvin sopeutuvainen ja jolla olisi esi-isiensä, susien, sosiaaliset kyvyt. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi risteytettiin chow chow ja wolfspitz. Jalostustyö käynnistyi vuonna 1960 Weinheimissa, jossa perustettiin myös ensimmäinen kynologinen yhdistys syntyvälle rodulle (Kynologischen Zuchtgemeinschaft für Wolf-Chow Polarhunde Sitz Weinheim e.V. – myöhemmin Eurasier-Klub e.V. Sitz Weinheim – EKW - joka on edelleen olemassa). Tavoite oli saada aikaan arktinen pystykorvatyyppi, joka erottuisi alkuroduistaan, jolla olisi viehättävä, sen aikaisiin (nykyaikaisiin) elinolosuhteisiin sopeutuva luonne ja jossa esiintyisi kauniita eri värejä.

Aluksi risteytettiin kolme chow chow urosta neljän Wipfelin omistaman ja/tai kasvattaman wolfspitz nartun kanssa. Odottamattomasti jokainen pentue koostui kolmesta aivan erilaisesta tyyppistä. Kaksi ei-toivottua tyyppiä olivat vahvasti villikoiran (susi/dingo) tyyppinen koira, joka oli sekävärinen, luonteeltaan äärimmäisen herkkä, susimainen ja sopimaton seurakoiraksi, sekä erittäin paljon chow chowia muistuttava tyyppi, jolla saattoi olla vielä chow chowiakin tiheämpi karvapeite. Vähiten tuli esiin arktisen tyyppin edustajia, joita kuitenkin oli jokaisessa pentueessa. Tämä toivottu ”arktinen pystykorvatyyppi” oli luonteeltaan hyvin viehättävä ja tasapainoinen. Ainoastaan jälkimmäinen tyyppi oli kelvollinen jatkojalostukseen. Ensimmäisestä vaiheesta karsittiin jalostuksesta 25-50% pennuista. Yllättävää oli se, että jo nämä ensimmäisen sukupolven jälkeläiset kasvaessaan aikuisiksi edustivat tyyppiä, joka oli jalostuksen tavoitteena ja vastasivat silloista rotumääritelmää. Hämmästyttävästi niillä oli myös samanlainen, erikoinen, viehättävä luonne, joka on säilynyt muuttumattomana rodun ominaisuutena näihin päiviin asti.

Tätä chow chow - wolfspitz risteytystä kutsuttiin nimellä wolf-chow. Useampi kasvattaja oli mukana uuden rodun jalostuksessa tässä vaiheessa (18 eri kasvattajaa vuosina 1960 - 1972). Neljänteen wolf-chow-sukupolveen asti ei käytetty takaisin risteyttämistä alkurotuihin, eikä koskaan muuta kuin arktista tyyppiä, jonka miellyttävä luonne haluttiin säilyttää voimakkaalla valinnalla. Jotta toivottu tyyppi saatiin vakiintumaan nopeasti ja varmasti, käytettiin samaa, kaikkein eniten haluttua tyyppiä edustavaa urosta kaikille nartuille. Tämä toimenpide toi toivotun tuloksen, mutta sukusiitosaste kasvoi myös korkeaksi. Päätettiin risteyttää vielä wolfspitz uros ja chow chow narttu sekä aikaisemmista poikkeavaa linjaa edustavat chow chow uros ja wolfspitz narttu kes-

kenään. Kakkosvaiheessa oli karsinta yhdestä kahteen pentua pentueesta. Wolf-chow oli tähän aikaan jo kansallisesti ja kansainvälisesti tunnustettu rotu. Rekisterissä oli yli 200 koiraa.

Linjoja, joissa ei ole käytetty samojedinkoira, kutsutaan vieläkin ns. vanhaksi kannaksi. Valitettavasti lyhyessä ajassa tapahtuneen ankaran oikean tyyppin tavoittelun vuoksi jalostuksessa käytettiin jopa täyssisarparituksia. Sen seurauksena pentuekoko pieneni valtavasti, ja esiin alkoi tulla vikoja ja sairauksia. Niinpä oli keksittävä jotain uutta.

Vuonna 1972 otettiin rekisteriin hyvin keksinväriäinen samojedinkoirauros Cito v. Pol (esiintyy myös nimellä Orion von der Bergstrasse), joka risteytettiin neljän eri linjaa edustavan wolf-chow nartun ja yhden chow chow nartun kanssa. Kaikki samojedinkoira-wolf-chow yhdistelmien pennut olivat arktista pystykorvatyyppiä, samojedinkoira-chow chow yhdistelmän pennut taas mas-tiffimaisia ja eikä niitä käytetty jalostukseen. Aikaansaatu miellyttävä luonne säilytettiin ja liian chow chow- ja pystykorvatyyppiset koirat syrjäytettiin jalostuksessa. Vuosina 1972-1973 risteytettiin myös chow chow narttu wolfspitz uroksen kanssa. 1984-1986 risteytettiin chow chow uros ja wolfspitz narttu ("Unland-linja"). Unland-linjasta käytettiin jatkojalostukseen useita koiria, mutta nekin valittiin jalostukseen (tai suljettiin pois) jalostustarkastuksen (sis. terveystutkimuksia) kautta. Osa Unland-linjan F1 sukupolven koirista oli kooltaan alle rotumääritelmän. Molemmilla myöhemmillä risteytyksillä oli hyvin positiivinen vaikutus jalostukselle ja sukusiitosaste saatiin laskemaan. Liitteessä 3 on havainnollistettu F1 ja F2 sukupolvet, "uudet" linjat sekä samojedi risteytykset.

Vuosien 1972-1973 risteytysten myötä wolf-chow jalostus päättyi ja eurasierin jalostus alkoi. Rodunnimi, eurasier, kertoo sen osittain eurooppalaisesta ja osittain aasialaisesta alkuperästä. Ensimmäinen eurasierin virallinen rotumääritelmä on vuodelta 1973, jolloin VDH (Verband für das Deutsche Hundewesen e.V. Sitz Dortmund) ja FCI (Federation Cynologique Internationale) tunnustivat eurasierin omaksi rodukseen. Saksassa on tehty myöhemmin uusia chow chow-wolfspitz risteytyksiä, kuten 1980-luvulla von Unland –kennelissä (näitä risteytyksiä, ja näin ol-len myös chow chow uros Herold vom Geisterhaus ja wolfspitz narttu Molly vom Salzberg, on myös suomalaisten koirien sukutauluissa). 1980-luvulla otettiin rotuun "eurasiertautainen" narttu Senta vom Hohen Wall, jonka sukutaulu ei ole tiedossa ja wolfspitz urokset Axel vom Steinfeld sekä Amor vom Pferdskamp. Vuonna 2003 risteytettiin kaksi wolfspitz urosta kahden eurasier nartun kanssa. Vain toinen sai pentuja. Useita koiria tästä pentueesta on käytetty jatkojalostukseen. Vuodelle 2011 on Saksassa suunnitteilla yksi risteytys kuhunkin alkuperäiseen rotuun (wolfspitz-, chow chow- sekä samojedi-eurasier risteytys).

Eurasier on jalostettu seurakoiraksi; sen käyttötarkoitus on kaikissa maissa seurakoirana oleminen, mitä voidaan pitää rodun käyttöominaisuutena. Ihanteellinen seurakoiran luonne on ollut alusta alkaen jalostuksen tärkeimpiä tavoitteita.

Suomeen ensimmäiset eurasierit tulivat 1989 Saksasta. Rodun tuonnissa Suomeen ja rotuyhdistyksen perustamisessa apuna olivat saksalainen ulkomuototuomari Hans Rossow ja hänen suomalainen vaimonsa Satu Rossow. He vierailivat Suomessa rajojen auettua eurasierinsa Dotso von Finnenhausin kanssa Jyväskylän näyttelyssä 1980-luvun lopulla. Heidän vierailunsa herätti välittömästi tulevien suomalaisten eurasier-harrastajien kiinnostuksen rotuun.

Ensimmäiset eurasier pentueet syntyivät Suomessa Leoniitan ja Tuiskuviiman kenneleihin vuonna 1990. Vuosina 1989-2009 eurasierejä on kasvattanut Suomessa yhteensä 35 kasvattajaa. Keskimäärin pentueita syntyy yhdelle kasvattajalle vuosittain 1-2. Suomalaisten kasvattamia pentuja syntyy vuosittain (1990-2010) keskimäärin 34. Tuontikoiria on rekisteröity vuosittain (1989-2004) keskimäärin 2, mikä on huolestuttavan vähän ottaen huomioon rodun geenipoolin kapeuden Suomessa. Viime vuosina (2005->) tilanne on parantunut, mutta tuontikoirien sukutauluihin tulee kiinnittää huomiota, ettei tuoda saman sukuisia kuin mitä Suomessa jo on.

Vuositilasto: pentueet, pennut syntymävuoden perusteella ja tuonnit

| Vuosi | Pentueiden lkm yhteensä | Pentujen lkm yhteensä | Tuontien lkm yhteensä |
|-------|-------------------------|-----------------------|-----------------------|
| 1989 | 0 | 0 | 5 |
| 1990 | 2 | 12 | 1 |
| 1991 | 3 | 18 | 6 |
| 1992 | 5 | 30 | 2 |
| 1993 | 5 | 31 | 0 |
| 1994 | 9 | 43 | 0 |
| 1995 | 9 | 51 | 1 |
| 1996 | 5 | 32 | 0 |
| 1997 | 9 | 48 | 0 |
| 1998 | 10 | 53 | 2 |
| 1999 | 8 | 41 | 2 |
| 2000 | 5 | 23 | 1 |
| 2001 | 8 | 33 | 0 |
| 2002 | 10 | 59 | 1 |
| 2003 | 3 | 13 | 2 |
| 2004 | 5 | 25 | 0 |
| 2005 | 7 | 31 | 7 |
| 2006 | 11 | 62 | 0 |
| 2007 | 6 | 36 | 4 |
| 2008 | 7 | 34 | 4 |
| 2009 | 4 | 21 | 5 |
| 2010 | 12 | 62 | 6 |

(Lähde: Koiranet 12.7.2011)

3 JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Suomen Eurasier Kerho ry perustettiin ja rekisteröitiin elokuussa 1991. Yhdistys hyväksyttiin Suomen Kennelliiton jäseneksi huhtikuussa 1994. Yhdistys on ollut rotujärjestönsä Suomen Seurakoirayhdistys ry:n jäsenyhdistys vuodesta 1997. Vuonna 2009 Suomen Eurasier Kerho ry:n status muuttui rotua harrastavaksi yhdistykseksi. Statusmuutos mahdollistaa mm. virallisten näyttelyiden järjestämisen. Yhdistyksen tarkoitus on edistää rodun kasvattamista ja jalostamista sekä jakaa rotutietoutta niin jäsenistölleen kuin muulle yleisölle.

Yhdistyksen jäsenmäärä vuoden 2010 lopussa:

- 173 varsinaista jäsentä
- 10 perhejäsentä

- 6 nuorisojäsentä
- 18 muuta jäsentä (sisältäen kunniajäsenet, ainaisjäsenet, tuomarit ja yhteyshenkilöt)

Yhdistys järjestää vuosittain kesä- ja talvipäivät. Yhdistyksen jäsenten omistamat koirat kilpailevat Vuoden Eurasier ja Vuoden Harrastaja Eurasier -tittelistä kalenterivuosittain. Alue toimintaa järjestetään jonkin verran. Monilla alueilla on jo nimetty yhteyshenkilöt, jotka vastaavat alueen eurasiertapaamisista. He järjestävät myös rodusta kiinnostuneille mahdollisuuksia tutustua rotuun ja alueen koiriin. Yhdistyksen jäsenlehti Eurasier-Uutiset on ilmestynyt vuodesta 1993 ja ilmestyy edelleen neljä kertaa vuodessa. Lisäksi vuosittain julkaistaan tilastonumero.

Kansainvälinen yhteistyö etenkin muutamien eurooppalaisten rotuyhdistysten välillä on melko merkittävää. Kansainväliseen eurasier yhdistykseen (IFEZ – Internationale Föderation für Eurasierzucht) kuuluu Saksan kahden rotuyhdistysten (EKW, ZG) lisäksi Itävallan, Sveitsin kolme yhdistystä (SEC, EFS ja IGES), Iso-Britannian (ESUK), Alankomaiden, Suomen, Tanskan, Norjan, Belgian ja Yhdysvaltojen eurasier yhdistykset. IFEZ kerää ja vaalii kansainvälisesti terveystietoja jäsenyhdistysten jalostustoimikuntien ja kasvattajien käyttöön. Jäsenyhdistyksillä on käytössään yhteinen terveyteen liittyvä tietokanta, jossa on jo yli 20000 eurasierin tiedot. IFEZ koontuu vuosittain keskustelemaan erilaisista eurasieriin liittyvistä teemoista (sairaudet, jalostus, kasvatus jne.). IFEZ toimii myös rodun etujärjestönä suhteessa FCI:n.

3.1 Jalostustoimikunta

Yhdistyksen hallitus nimeää jalostustoimikunnan puheenjohtajan ja kolme muuta jäsentä. Pitkäjänteisen jalostustoiminnan mahdollistamiseksi pyritään toimikunnan jäsenten vaihtuvuus pitämään vähäisenä. Rotuyhdistys on sitoutunut kouluttamaan jalostustoimikunnan jäseniä, mm. mahdollistamalla heidän osallistumisensa erilaisille kursseille. Jalostustoimikunnan keskeisiä tehtäviä ovat tiedon kerääminen ja edelleen tiedottaminen, jalostustarkastusten järjestäminen sekä neuvonta ja ohjaus. Kattava, puolueeton ja monipuolinen terveystietojen kerääminen sekä jakaminen toteutuu mm. terveystilastojen, terveys- ja pentuekyselyiden ja Eurasier-Uutisten välityksellä. Näyttelytulokset tallennetaan ja tilastoidaan. Jalostustoimikunta pitää yhteyttä ulkomaille ja neuvoo myös ulkomaisten jalostusyksilöiden maahantuonnissa. Jalostustoimikunta noudattaa jalostuksen tavoiteohjelmaa ja huolehtii sen toteutumisen seurannasta. Jalostustoimikunta vastaa tehtyihin jalostustiedusteluihin kirjallisesti. Kirjalliset tiedustelut on lähetettävä hyvissä ajoin ennen suunniteltua astutusta, n. 2 kuukautta ennen juoksujen alkamista.

Jalostustoimikunnan rooli ei ole tehdä päätöksiä kasvattajien puolesta, vaan valinnan vapaus ja vastuu yhdistelmistä jää viime kädessä kasvattajalle.

4 RODUN NYKYTILANNE

4.1 Populaation rakenne ja jalostuspohja

Rodun kotimaassa Saksassa eurasiereita esiintyy melko runsaasti ja vuosittain rekisteröidään Saksan kennelliiton (VDH) alaisuudessa noin 300-400 pentua. Ranskassa rekisteröidään vuosittain 350-400 pentua. Rotua esiintyy myös muissa Euroopan maissa sekä nykyään jonkin verran USA:ssa ja Kanadassa. Pohjoismaista pentuja rekisteröidään eniten Ruotsissa. Vuosina 2005-2010 Saksan kahdessa suurimmassa eurasier yhdistyksessä rekisteröitiin 1364 koiraa. Tällä hetkellä Saksassa on 8 eri eurasier yhdistystä, joista 3 (EKW, ZG, KZG) on Saksan Kennelliiton (VDH) alaisia. Muut yhdistykset rekisteröivät pentunsa joko omaan rekisteriinsä tai edellä mainittujen kolmen yhdistysten kautta. On huolestuttavaa että merkittävä määrä jalostuskoiria/kasvattajia on siirtynyt ”virallisten” kerhojen alaisuudesta pois, ja paljon pentueita rekisteröidään tällä hetkellä FCI:n ulkopuolisiin rekistereihin. Kullakin kerholla on perinteisesti ollut oma ”ideologiansa” ja sukulinjansa, mutta sittemmin ne ovat sekoittuneet/sekoittumassa.

Lähestulkoon kaikki yksilöt voidaan jäljittää koiriin, joista rodun jalostus alkoi. Rodun kanta ei ole maailmanlaajuisesti katsottunakaan kovin laaja ja geenipohjaa on haluttu laajentaa mainituilla uusilla risteytyksillä alkurotuihin.

Suomeen ensimmäiset eurasierit tulivat 1989 Saksasta. Sen jälkeen koiria on tuotu myös Ranskasta, Tanskasta, Luxemburgista, Ruotsista, Belgiasta, Sveitsistä, Englannista, Italiasta ja Kanadasta. Muutamia narttuja on astutettu vuosien varrella ruotsalaisilla, ranskalaisilla ja saksalaisilla uroksilla. Viime vuosina eurasiereita on tuotu ulkomailta Suomeen 4-7 koiran vuosivauhdilla. Vuoden 1991 jälkeen vuosittaiset kotimaiset rekisteröintimäärät ovat vaihdelleet 15-62 koiran välillä, vuosittainen pentumäärä ei ole vielä vakiintunut, vaan vaihtelut vuodesta toiseen ovat suuria. Vaikka kanta on Suomessa vielä pieni (809 rekisteröityä eurasieria 1989-2010), pentuja on viety rodun kotimaahan Saksaan, Ruotsiin, Norjaan, Tanskaan, Hollantiin, Sveitsiin, Luxemburgiin, Ranskaan, Englantiin ja USA:n.

Kasvatustyö alkoi Suomessa vuonna 1990 ja sen on ollut hyvin maltillista. Kysyntää pennuista on ollut enemmän kuin pentuja on syntynyt. Linjasiitosta on huomattavissa vähäisesti. Erityisesti jotkut tuontiurokset ovat nousseet vuosien varrella suosituiksi jalostuskäytössä, mikä rodun alkuajoina oli jossain määrin väistämätöntäkin.

Vuositalasto – rekisteröinnit syntymävuoden mukaan (lähde: Koiranet 15.7.2011)

| | 2010 | 2009 | 2008 | 2007 | 2006 | 2005 | 2004 | 2003 | 2002 | 2001 | 2000 |
|-----------------------------------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|---------|----------|----------|----------|----------|
| Pennut (kotim.) | 62 | 27 | 34 | 36 | 61 | 32 | 14 | 24 | 59 | 31 | 25 |
| Tuonnit | 6 | 4 | 4 | 3 | 3 | 6 | 2 | 3 | 2 | | 1 |
| Rekisteröinnit yht. | 68 | 31 | 38 | 39 | 64 | 38 | 16 | 27 | 61 | 31 | 26 |
| Jalostukseen käytetyt eri urokset | | | | | | | | | | | |
| - kaikki | 11 | 5 | 6 | 6 | 7 | 7 | 3 | 5 | 10 | 7 | 5 |
| - kotimaiset | 5 | 1 | 4 | 2 | 5 | 6 | 2 | 4 | 7 | 5 | 3 |
| - tuonnit | 3 | 4 | 2 | 4 | 2 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 2 |
| - ulkomaiset | 3 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 1 | 0 |
| - keskim. jalostus käytön ikä | 2v 11 kk | 3 v 2 kk | 3 v 3 kk | 3 v 4 kk | 4v 11 kk | 5 v 2 kk | 7 v | 4 v 1 kk | 4 v 2 kk | 4v 11 kk | 2 v 7 kk |
| Jalostukseen käytetyt eri nartut | | | | | | | | | | | |
| - kaikki | 12 | 5 | 7 | 6 | 10 | 8 | 3 | 5 | 10 | 7 | 6 |
| - kotimaiset | 9 | 5 | 6 | 6 | 7 | 8 | 3 | 5 | 7 | 7 | 5 |
| - tuonnit | 3 | | 1 | | 3 | | | | 3 | | 1 |
| - keskim. jalostus käytön ikä | 3 v 6kk | 4 v 3kk | 2 v 10kk | 4 v 1kk | 4 v 2kk | 3 v 2kk | 4 v 1kk | 4 v 5kk | 4 v 9kk | 4 v 6kk | 3 v 9kk |
| Sukusiitos % | 1,85% | 0,28% | 1,10% | 1,85% | 1,67% | 2,80% | 3,60% | 3,80% | 2,75% | 4,28% | 1,04% |

Vuositalasto – jalostuspohja syntymävuoden mukaan (lähde: Koiranet 10.8.2011)

| | 2010 | 2009 | 2008 | 2007 | 2006 | 2005 | 2004 | 2003 | 2002 | 2001 | 2000 |
|----------------------------------------|-------------|------------|------------|------------|-------------|-------------|------------|------------|-------------|------------|------------|
| Per vuosi | | | | | | | | | | | |
| - pentueet | 12 | 5 | 7 | 6 | 10 | 8 | 3 | 5 | 10 | 7 | 6 |
| - jalostukseen käytetyt eri urokset | 11 | 5 | 6 | 6 | 7 | 7 | 3 | 5 | 10 | 7 | 5 |
| - jalostukseen käytetyt eri nartut | 12 | 5 | 7 | 6 | 10 | 8 | 3 | 5 | 10 | 7 | 6 |
| - isät/emät | 0,92 | 1,00 | 0,86 | 1,00 | 0,70 | 0,88 | 1,00 | 1,00 | 1,00 | 1,00 | 0,83 |
| - tehollinen populaatio | 16 (67%) | 7 (70%) | 9 (64%) | 8 (67%) | 12 (60%) | 10 (62%) | 4 (67%) | 7 (70%) | 13 (65%) | 9 (64%) | 8 (67%) |
| - uroksista käytetty jalostukseen | 8% | 0% | 22% | 9% | 7% | 30% | 7% | 0% | 6% | 20% | 27% |
| - nartuista käytetty jalostukseen | 0% | 17% | 7% | 39% | 15% | 28% | 18% | 0% | 35% | 17% | 38% |

| Per sukupolvi (4 vuotta) | | | | | | | | | | | |
|-------------------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| - pentueet | 30 | 28 | 31 | 27 | 26 | 26 | 25 | 28 | 29 | 30 | 31 |
| - jalostukseen käytetyt eri urokset | 20 | 16 | 18 | 16 | 16 | 18 | 18 | 19 | 21 | 21 | 21 |
| - jalostukseen käytetyt eri nartut | 23 | 22 | 25 | 21 | 21 | 24 | 18 | 20 | 21 | 24 | 27 |
| - isät/emät | 0,87 | 0,73 | 0,72 | 0,76 | 0,76 | 0,75 | 1,00 | 0,95 | 1,00 | 0,88 | 0,78 |
| - tehollinen populaatio | 29 (48%) | 26 (46%) | 30 (48%) | 25 (46%) | 25 (48%) | 29 (56%) | 24 (48%) | 26 (46%) | 28 (48%) | 31 (52%) | 33 (53%) |
| - uroksista käytetty jal. | 11% | 10% | 16% | 13% | 13% | 12% | 9% | 12% | 14% | 18% | 13% |
| - nartuista käytetty jal. | 13% | 19% | 21% | 23% | 17% | 25% | 22% | 26% | 29% | 21% | 19% |

Jalostuspohja on melko kapea, mutta tällä hetkellä on havaittavissa kohtalaisen suurta kiinnostusta uusien koirien tuomiseen Keski-Euroopasta. Uudet tuontikoirat ovat tervetulleita rodun tulevaa jalostusta silmällä pitäen, kunhan yksittäisten urosten liikakäyttöön ei sorruta ja koirat edustaisivat eri linjoja kuin jo maassa olevat.

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geeniversioiden (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta. Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistymisenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät geeniversionsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä geeniversiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä geeniversiota ole. Ihannetilanteessa jalostuksesta ei suljeta pois enempää kuin 50 % pentueista tai enempää kuin se rodun osuus, joka saadaan jakamalla luku 2 rodun keskimääräisellä pentuekoolla. Jos rodun pentuekoko on vaikkapa 5, jalostukseen tulisi käyttää 40 % rodun koirista.

Monimuotoisuutta turvaava rajoitus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa 5 %, joka tarkoittaa eurasierin kohdalla 10 jälkeläistä ja suurilukuisissa 2-3 % suhteessa rodun neljän vuoden rekisteröintiin. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana keskimäärin 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20-50 koiralle. Yhdessäkään rodussa ei yhdellä yksilöllä saisi olla enempää kuin 100 jälkeläistä. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4-6 % suhteessa neljän vuoden rekisteröintiin. (Mäki 2010)

Suomalaisen eurasier populaation sukusiitosaste on keskimäärin 2,27 % kuudella sukupolvella laskettuna. Yhdistelmien sukusiitosaste on vuosina 1991-2010 vaihdellut vuosittain 0,86 %:n ja 4,67 %:n välillä. Yhdistelmien sukukatkerroin on vuosina 1991-2010 ollut keskimäärin 77,84, vaihdellen alkuaikojen 65,05 ja 86,91 välillä (lähde: IFEZ jalostustietokanta). Yhdistelmien sukusiitosaste on laskenut huippuvuosista, mutta johtuen kantayksilöiden vähäisestä lukumäärästä, alkuaikojen tiukasta karsinnasta, sekä matadoriuurosten käytöstä, rodun todellinen sukusiitosaste laskee vain uusien risteytysten, ja näiden jälkeläisten kautta.

KoiraNetin ilmoittama sukusiitosaste on muilla kuin kotimaisilla roduilla laskettu puutteellisten sukupolvitietojen mukaan, joten se on aliarvio todellisesta tilanteesta. Todellisen sukusiitosasteen saa useimmille yhdistelmille jalostustoimikunnan käytössä olevasta IFEZ tietokannasta.

Vuosien 2000-2010 aikana jalostukseen eniten käytetyt 15 urosta

| # | Uros | Synt. vuosi | Yhteensä | | Toisessa polvessa | |
|----|--------------------------------|-------------|-----------|---------|-------------------|---------|
| | | | Pentueita | Pentuja | Pentueita | Pentuja |
| 1 | BLUE CREEK'S FOREVER FINN | 1996 | 6 | 33 | 7 | 27 |
| 2 | KIERISTINGA WEIJARI | 1999 | 6 | 29 | 7 | 37 |
| 3 | BRASKO TOMIMOPA | 2006 | 4 | 21 | 0 | 0 |
| 4 | BLUE CREEK'S ILYA ILDEFONSO | 1999 | 4 | 20 | 1 | 6 |
| 5 | KIERISTINGA APOLLO | 2003 | 3 | 19 | 3 | 13 |
| 6 | HAVULINNUN FAKKE FANTOM | 2000 | 3 | 18 | 8 | 40 |
| 7 | KANADIANBEAR KODIAK OF EURASIA | 2004 | 4 | 16 | 5 | 21 |
| 8 | MONTY VON DER KLEINEN BLAIKE | 2002 | 2 | 15 | 0 | 0 |
| 9 | PORTHOS | 2002 | 2 | 15 | 0 | 0 |
| 10 | MILAIKA'S FENNO FAROUK | 2008 | 2 | 13 | 0 | 0 |
| 11 | ALEX | 1998 | 2 | 13 | 3 | 12 |
| 12 | MILAIKA'S CAPTAIN | 2005 | 2 | 13 | 1 | 7 |
| 13 | NORTHERNPRIDE JOHN TRAVOLTA | 1998 | 2 | 12 | 6 | 31 |
| 14 | TUISKUVIIMAN JEKKU | 2001 | 2 | 12 | 2 | 12 |
| 15 | KRISTALLIKUUN EEWERTTI | 2008 | 2 | 12 | 0 | 0 |

Eniten käytettyjen urosten joukossa on muutamia lähisukulaisia. Uros Kieristinga Weijari on uroksen Havulinnun Fakke Fantom isä. Northernpride John Travolta on Porthoksen isä. Tuiskuviiman Jekku on Kristallikuun Eewertin isä. Uroksilla Milaika's Captain ja Milaika's Fenno Farouk on sama emä (puoliveljiä).

Vuosien 2000-2010 aikana jalostukseen eniten käytetyt 15 narttua

| # | Narttu | S.vuosi | Yhteensä | | Toisessa polvessa | |
|----|-------------------------------|---------|-----------|---------|-------------------|---------|
| | | | Pentueita | Pentuja | Pentueita | Pentuja |
| 1 | NORTHERNPRIDE SCARLET O'HARA | 1995 | 3 | 19 | 11 | 58 |
| 2 | NORTHERNPRIDE SUGAR'N'SPICE | 2002 | 3 | 17 | 6 | 31 |
| 3 | KIERISTINGA URPU | 1997 | 3 | 17 | 6 | 13 |
| 4 | BYE BYE LOVE FLEUR OF EURASIA | 2000 | 2 | 16 | 4 | 23 |
| 5 | HARAHILL'S GABRIELA | 2002 | 2 | 15 | 2 | 9 |
| 6 | FEUERBLICK NOCTURNE | 2005 | 3 | 15 | 0 | 0 |
| 7 | HIEKKANIEMEN AAMUKASTE | 1994 | 3 | 15 | 1 | 2 |
| 8 | HARAHILL'S CASSANDRA | 1996 | 3 | 13 | 4 | 24 |
| 9 | BLUE CREEK'S JETSET JOLIETTE | 2001 | 2 | 13 | 0 | 0 |
| 10 | EUCHAM'S HOLLY | 2002 | 2 | 13 | 4 | 18 |
| 11 | BLUE CREEK'S FLIRTATIOUSFINN | 1996 | 3 | 13 | 11 | 50 |
| 12 | KUTRIN VAAPUKKA | 1997 | 3 | 12 | 3 | 8 |
| 13 | HARAHILL'S DONATELLA | 1999 | 2 | 12 | 4 | 15 |
| 14 | KRISTALLIKUUN ILONA | 2005 | 2 | 11 | 2 | 12 |
| 15 | ESSENTE GOODY-GOODY | 2005 | 2 | 11 | 1 | 7 |

Eniten käytettyjen narttujen joukossa on muutamia lähisukulaisia. Narttu Northernpride Scarlet O'Hara on nartun Northernpride Sugar'N'Spice emä, joka on nartun Feuerblick Nocturne emä. Bye Bye Love Fleur of Eurasia on Eucham's Hollyn emä, joka on nartun Essente Goody Goody emä. Blue Creek's FlirtatiousFinn on Blue Creek's Jetset Jolietten emä. Harahill's Cassandra on Harahill's Gabrielan emä.

Eniten käytettyjen jalostuskoirien vertailussa löytyy myös muutamia lähisukulaisia. Blue Creek's FlirtatiousFinn ja Forever Finn ovat pentuesisaruksia. Northernpride Scarlet O'Hara on Northernpride John Travoltan emä. Kristallikuun Ilona on Kristallikuun Eewertin emä.

Eurasierin kohdalla on ymmärrettävää, että alkuaikoina maahan tuotuja ensimmäisiä rodun edustajia käytettiin jalostukseen useampia kertoja. Sama on toistunut joidenkin yksittäisten urosten kohdalla myöhemminkin.

Jalostuspohja ei ole laaja, kuten ei rodulla yleismaailmallisestikaan katsottuna. Uudet risteytykset Saksassa tähtäävät juuri geenipohjan laajentamiseen. Tulevaisuudessa risteytykset voivat mahdollisesti hyödyntää myös Suomen populaatiota.

Yhdistys ja useampi yksittäinen kasvattaja ovat tehneet ja tekevät kansainvälistä jalostusyhteistyötä. Myös jalostuskriteerit täyttävien tuontikoirien harkitulla käytöllä autetaan suomalaisen eurasier populaation monimuotoisuuden kohentamista. Populaation kannalta olisi hyödyllisintä valita mahdolliset tuontikoirat eri suvuista, kuin jo maassa edustettuna ovat. Oikeasti eri sukuisien tuontikoirien löytäminen vaatii sukutaulujen tarkastelua kolmea sukupolvea pidemmälle ja on haastavaa jo nyt.

Eri koiria käytetään kohtuullisesti jalostukseen ja uusintayhdistelmät ovat hyvin harvinaisia. Jalostustoimikunta kannustaa mahdollisimman monia urosten omistajia terveystarkastuttamaan koiransa, jotta saisimme mahdollisimman monia eri yksilöitä jalostuskäyttöön. Jalostustiedusteluja tekeville kasvattajille pyritään aina ehdottamaan myös jotain sellaista urosta, jolla ei ole vielä jälkeläisiä. Jos koira täyttää jalostuskriteerit terveyden ja luonteen osalta, mutta sillä ei virallista ulkomuodollista näyttöä, tätä ei ole katsottu esteeksi jalostuskäytölle yksittäisten koirien kohdalla.

Tärkeimmät rodun jalostuspohjaa kaventavat tekijät ovat yksittäisten koirien ja/tai linjojen liian runsas jalostuskäyttö sekä jalostusmateriaalin (erityisesti urosten) vähäinen määrä Suomessa.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttööminaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun tarkoituksesta

Eurasier on jalostettu seurakoiraksi. Eurasierin tulee täyttää mahdollisimman hyvin tämän päivän osin vaativatkin yhteiskuntakelpoisen seurakoiran vaatimukset olemalla reipas ja varma myös kodin ulkopuolella sekä perheen ulkopuolisten ihmisten seurassa. Rotumääritelmän mukaan eurasierin tulee olla ”itsevarma, rauhallinen, tasapainoinen ja korkean ärsytyksen omaava. Valpas ja tarkkaavainen olematta äänekkäs. Isäntäväkeensä erittäin kiintynyt. Pidättyväinen vieraita kohtaan olematta aggressiivinen. Ei riistaviettä. Kehittyäkseen luonteeltaan rodunomaiseksi eurasier tarvitsee jatkuvan kiinteän yhteyden isäntäväkeensä sekä ymmärtäväisen ja kuitenkin johdonmukaisen kasvatuksen.” Hylkäävinä virheinä rotumääritelmässä mainitaan hermostuneisuus, arkuus, liika epäluuloisuus ja aggressiivisuus. Tällaista koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Eurasierin tärkein käyttööminaisuus on seurakoirana oleminen, jolloin sen luonnetta on tärkeä arvioida. Tehdyn terveystarkastuksen perusteella (2008) 78,1 % vastaajista oli tyytyväisiä eurasiereidensa luonteesiin ja luonne vastasi odotuksia.

Vastaajista 16,4 % eivät olleet tyytyväisiä koiriensä luonteesiin ja tyytymättömyyden kerrottiin ilmenevän seuraavasti:

- arka vieraita kohtaan, ei anna vieraiden koskea tai "lämpenee" hitaasti vieraille
- hermostunut, epävarma, keskittymiskyvytön, paukuarka
- liian varautunut
- liian itsepäinen tai itsenäinen

Luonteen huomioiminen jalostuksessa on ensiarvoisen tärkeää. Kyselyn tulos voi liittyä myös korkeaan sukusiitosasteeseen, jos tässä vaiheessa arkoja koiria on valikoitunut jalostukseen. Silloin jalostusvalinta ei auta vaan täytyy harkita risteytystä sopivan rodun kanssa. Tavoitteena on säilyttää eurasierin luonne tasapainoisena, rauhallisena ja itsevarmana. Tällainen koira ei pelkää vieraita ihmisiä, vaan suhtautuu lähes kaikkiin ja kaikkeen itsevarmasti. Koira sopeutuu myös helposti uusiin tilanteisiin, olettaen perusluonteen lisäksi sen saaneen johdonmukaisen peruskasvatuksen sekä riittävästi virikkeitä kasvuiässä. Eurasierpennun sosiaalistamisen tärkeyttä ei voi korostaa liikaa. Se, että eurasier ei ole juurikaan kiinnostunut vieraista (tutustuu omilla ehdoillaan silloin ja siten kun sille sopii, ja sen jälkeen menee omalle paikalleen tarkkailemaan tilannetta) on rodulle tyypillistä käyttäytymistä. Eurasierin luonteeseen kuuluu pidättyväisyys.

Jalostuksessa tulee käyttää ainoastaan koiria, jotka ovat luonteeltaan tasapainoisia, itsevarmoja ja niillä on vahva hermorakenne. Eurasierpennun sosiaalistaminen tulee tehdä erittäin aktiivisesti ja perusteellisesti. Jos tätä ei ole tehty, se myös näkyy aikuisen koiran käyttäytymisessä.

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Eurasierin kanssa harrastetaan pääasiassa omaksi iloksi ja arkitotelevaisuuden vuoksi. Kilpailumuotoisesti eniten harrastetaan agilityä ja jonkin verran myös tottelevaisuuskokeita. Agilityssä eurasier pärjää keskinkertaisesti alemmissa luokissa. Se on rauhallinen ja nopea oppimaan, mutta sen toiston kestokyky on melko heikko eli se ei kestä kertaamista. Agilityssä kolme koiraa on kuitenkin yltänyt ylimpään kolmosluokkaan ja saanut jopa puhtaita 0-tuloksia. Tähän asti vuosittain on kilpaillut säännöllisesti keskimäärin 3-4 koiraa eri luokissa.

Tottelevaisuudessa neljä koiraa on saavuttanut kilpailuoikeuden voittajaluokkaan, mutta vain yksi koira on kilpaillut ja saanut tuloksen voittajaluokasta. Vuosittain on ollut vain pari koekäyntiä.

Eurasierin kanssa harrastetaan myös koiraetsintää, jäljestystä, koiratanssia sekä muita koiraa aktivoivia harrasteita. Yksi koira on suorittanut hyväksytysti BH-kokeen ja kaksi koiraa on suorittanut MH-luonnekuvauksen.

Vuosina 2000-2010 on luonnetestattu 25 koiraa. Kaikki koirat ovat suorittaneet testin kokonaan keskeyttämättä. Yksi koira on jäänyt alle +75 loppupisteen ja suorittanut luonnetestin uudelleen vanhemmalla iällä saaden tuloksen. Nuorin testatuista koirista on 2v 1kk vanhimman ollessa 6 v 3 kk. Testattujen koirien iän keskiarvo on 3 v 10kk. Seuraavassa käydään eurasierien saamat pisteet jokaisen yhdeksän eri arvioitavan ominaisuuden suhteen. Toimintakykyä kuvaavassa osiossa enemmistö koirista (60%) sai pisteet +1, joka kuvaa kohtuullista toimintakykyä. 20% koirista toimintakyvyn arvo oli hyvä tai jopa suuri. Samoin 20% koirista toimintakyky jäi pieneksi tai riittämättömäksi. Täytynee kuitenkin muistaa, että toimintakyky ei ole muuttumaton ominaisuus, vaan se vaihtelee eri tilanteissa. Terävyyden osalta 58 % koirista osoitti pientä terävyyttä ilman jäljelle jääviä hyökkäyshaluja, 38% kohtuullista terävyyttä ja yksi koira (4%) kohtuullista terävyyttä jäljelle jäävin hyökkäyshaluin. Rotumääritelmä kuvaa eurasieria korkean ärsytyskynnyksen omaavaksi. Terävyysasteen voidaan katsoa olevan kääntäen verrannollinen ärsytyskynnyksen korkeuteen. Enemmistö koirista oli siis rotumääritelmän mukaisia osoittamalla pientä tai kohtuullista terävyyttä. Testissä mitataan myös sitä, miten nopeasti koira palautuu epäluuloisuudesta heti sen aiheuttaman ärsyksen puuttuessa. Vain yksi koira osoitti jäljelle jääviä hyökkäyshaluja. Se ei ole suotavaa missään olosuhteissa seurakoiralle, jonka tulee kulkea omistajansa kanssa kaikkialla yhteiskuntaan sopeutuen. Sen on palauduttava mahdollisista uhkaavista tilanteista uhan poistuessa nopeasti. Testattujen koirien osalta puolustushalun arvot osoittavat myös eurasierin yhteiskuntakelpoisuutta. 54% koirista osoittaa pientä puolustushalua ja 46% kohtuullista, hillittyä puolustushalua. Puolustushalu kuitenkin vaihtelee tilanteiden, ympäristön ja koiran mielialojen mukaan.

Taisteluhalu on koiran perinnöllinen halu käyttää ruumistaan taisteluun saavuttaakseen haluaansa päämäärän ilman aggressiota, joka useimmiten ilmenee leikkimishaluna. Taisteluhalu on

koiralle moottori, liikkeelle paneva voima. Eurasierilla esiintyy taisteluhalu jonkin verran, 54% koirista osoittaa pientä taisteluhaluja ja 46% kohtuullista taisteluhaluja. Harvassa tapauksessa eurasier lähtee kuitenkaan testituomarin leikkiin mukaan. Viidennessä osiossa kuvataan koiran hermorakennetta, jolla tarkoitetaan koiran synnynnäistä heikko- tai vahvahermoisuutta sen jou- tuessa voimakkaisiin ja vaihteleviin sisäisiin jännitystiloihin, . Koiran hermojen vahvuus on sen tärkeimpiä jokapäiväiseen elämään vaikuttavia tekijöitä. Tämä ominaisuus ei ole mitenkään omistajan vaikutettavissa. Rotumääritelmämme kuvaa eurasierin olevan rauhallinen ja tasapai- nainen. Kuitenkin vain 19% koirista sai arvosteluksi tasapainoinen. 81% koirista oli hieman rau- hattomia. Kuitenkin ne selviytyvät kaikista osasuorituksista ja palautumisaika eri suoritusten vä- lillä vaihtelee. Eurasierin rotumääritelmä kertoo koiran olevan valpas ja tarkkaavainen Tempe- ramentilla tarkoitetaan käyttäytymisen vilkkautta, huomiokyvyn nopeutta (tarkkaavaisuutta) sekä ennen kaikkea kykyä sopeutua nopeasti ja hyvin uusiin tilanteisiin ja ympäristöihin. Suurin osa hyvin sopeutumiskykyisistä koirista kuuluu vilkkaiden ryhmään. Yksi selitys siihen lienee se suu- ri tarkkaavaisuus, joka liittyy vilkkauteen, ja joka saa aikaan sen, että nämä koirat vastaanotta- vat nopeammin useampia uuteen ympäristöön kuuluvia ärsykeitä ja tottuvat niihin ja niiden merkitykseen. 69% koirista osoittavat kohtuullista vilkkautta ja 19% vilkkautta. 12% ovat erittäin, tai häiritsevän vilkkaita. Kovuudella kuvataan koiran taipumusta muistaa tai olla muistamatta epämiellyttäviä kokemuksia. Yleisesti eurasierista puhutaan pehmeänä rotuna, joka muistaa kokemansa väärydet pitkään. 69% testatuista koirista on hieman pehmeitä ja 8% pehmeitä, jotka vastaavat ennako-odotuksia melko hyvin. Ohjaajan tuella/ houkuttamana ne pystyvät ohittamaan pelästytämispaikan suhteellisen läheltä. Pienenä yllätyksenä tulevat kohtuullisen kovat koirat, joita 23%. Eurasierin rotumääritelmä kuvaa koiraa: ”pidättyväinen vieraita kohtaan olematta aggressiivinen”. Luonnetestissä 35% koirista on juuri edellä kuvatun kaltaisia, luokse- päästäviä, hieman pidättyväisiä. Jopa 62% testatuista koirista on hyväntahtoisia, luoksepäästä- viä ja avoimia. Nämä koirat hakeutuvat houkuttelematta kosketukseen vieraiden ihmisten kans- sa. Tämä poikkeaa eurasierin rotumääritelmän kuvauksesta, mutta sitä ei voida kuitenkaan kat- soa negatiiviseksi ominaisuudeksi seurakoirassa. Ja toisaalta tämä arvo sisältää myös koirat, jotka eivät tutustu vieraisiin ihmisiin oma-aloitteisesti, mutta sallii tutustuttua itsensä heihin. Vain yksi koira osoitti selvää pidättyväisyyttä. Uusintatestissä tämäkin koira sai hieman pidättyväisen tuloksen. Luonnetestitulokset antavat täysin vastakkaisen kuvan rodun luonteesta luoksepää- tävyyden osalta, kuin tehty terveystestaus (2008), jossa 16,4 % omistajista kuvasi koiriensa ole- van arkoja ja pidättyväisiä vieraiden ihmisten suhteen. Koiran laukauskestävyys testataan 9 mm paukkupanoksella testin viimeisenä osasuorituksena. Jopa 73% koirista on laukausvarmoja ja 27% laukauskokemattomia, eli koirat reagoivat voimakkaasti laukauksiin, mutta eivät osoita pe- lon oireita ja levottomuus pienenee koiran kuultua useamman laukauksen.

Vain yksi koira on jäänyt alle +75 pisteen joka oikeuttaa uusintaluonnetestiin. Koira oli ensim- mäisessä luonnetestissä vasta 2v 3kk vanha. Luonnetestattuja koiria on jo mukava määrä, joten tulokset antavat hieman suuntaa rotumme luonteesta. Kuitenkin jalostuksessa olisi ensiarvoisen tärkeää huomioida entistä paremmin koirien luonteita. Eurasierille, seurakoirana erityisen tärkei- tä ominaisuuksia ovat mm. hermorakenne, kovuus, luoksepäästävyys ja toimintakyky (käytän- nössä rohkeus). Kun kaikkien mainittujen ominaisuuksien on lisäksi todettu periytyvän, on nii- den myös niiden virallinen mittaaminen tärkeää. Jalostuksessa tulisi välttää yhdistämästä kahta samoilta ominaisuuksiltaan heikkoa koiraa keskenään. Esimerkiksi kahden normaaliakin elämää häiritsevässä määrin pehmeän luonteen omaavaa koiran yhdistäminen tuottaa melkoisella var- muudella myös pehmeitä jälkeläisiä. Jotta luonteet voitaisiin ottaa entistä paremmin huomioon jalostusvalintoja tehdessä, pitäisi yhä suurempi osa koirista luonnetestata.

Käyttäytymisestä näyttelyissä on saatu hyvin vaihtelevia arvioita kuten:

- miellyttävä, varma, rauhallinen, avoin, luotettava, luonne ok

mutta myös:

- tarvitsee lisää käsittelyharjoittelua ja lisää itsevarmuutta, käytös laskee palkintosijaa, pelkää kehässä

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

Varsinaista eroahdistusta ei liene todettavissa, sen sijaan erilaisista "tuhoamiskausista" ovat muutamat koirien omistajat maininneet.

Juoksujen välit vaihtelevat keskimäärin 5-8 kk ja useat kasvattajat antavat narttujen imettä pentujaan niiden luovutusikään saakka tai kunnes emä itse päättää vieroittaa pentunsa emonmaidosta. Astutukset tapahtuvat pääsääntöisesti kaikki luonnollisesti. Emät myös huolehtivat pennuistaan hyvin ja synnyttävät luonnollisesti.

Suhtautumisessa vieraisiin koiriin on jonkin verran vaihtelua. Toiset eurasierit ovat hyvinkin suvaitsevaisia ja toiset taas epäluuloisia vieraita koiria kohtaan. Tähän vaikuttaa suuresti myös koiran saama sosiaalistaminen ja tapakasvatus.

Suhtautumisesta vieraisiin ihmisiin on kerrottu kohdassa luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa. Muutamat eurasierit pelkäävät ukkosta tai laukausten ääntä. Käyttäytymiseen vaikuttavia rakenteellisia tai terveydellisiä seikkoja ei ole tullut esille.

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista

Tavoitteena on arkojen, varautuneiden, hermostuneiden ja epävarmojen luonteiden määrän vähentäminen. Tähän pyritään vaikuttamaan jalostusvalinnoilla sekä jakamalla tietoa pentujen sosiaalistamisen tärkeydestä. Seuraavassa terveyskyselyssä pyritään selvittämään laajemmin ja tarkemmin erilaisten "luonteiden" esiintyvyyttä ja ongelmakohtia.

4.3 Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

Eurasierilla voimassa olevan PEVISA:n mukaan jalostukseen käytettävän koiran tulee olla virallisesti lonkkakuvattu ja silmätarkastettu vähintään 12kk iässä.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö, HD

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli "lonkkavika", (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston/nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä makroskooppisesti normaalit, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana. Löysyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalin suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin ja lonkkamaljan mataloitumiseen. Noin vuoden iässä lantion luutumisen on täydellistä ja lonkkaniveletkin stabiloituvat. Yleensä kipukin helpottaa tässä iässä.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa yleensä nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy tämänhetkisen tutkimustiedon perusteella kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Näistä osa on ns. suurivaikutteisia geenejä (engl. major gene). Periytymisaste vaihtelee eri tutkimuksissa välillä 0.1–0.6. Ympäristöllä on vaikutusta kasvuhäiriön ilmiäsuun. Useissa tutkimuksissa on todettu runsaan ravinnonsaannin olevan yhteydessä lonkkavikaan. Ruokinta ei aiheuta dysplasiaa, mutta se tuo vian esiin geneettisesti alttiilla koirilla. Tämä pätee myös toisin päin, optimaalisella ruokinnalla lonkkanivelen kasvuhäiriö ei tule näkyviin tai on lievempää. Myös liian raju liikunta kasvuaikana voi pahentaa muutoksia.

Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla, mutta yleisintä se on suurilla ja jätti-roduilla. Oireet voidaan huomata pentuna 3-12 kuukauden iässä, jolloin kipu johtuu löysyyden aiheuttamasta nivelkapselin tulehduksesta tai luukalvon hermojen jännityksestä ja repeämisestä. Oireet voivat vähentyä selvästi tai loppua kokonaan jopa useiksi vuosiksi, kun nivelen ympärille muodostuva sidekudos vähentää nivelen löysyyttä. Toinen oireilevien koirien ryhmä on aikuiset koirat, joiden oireiden syynä on nivelrikko. Nuorilla koirilla oireina voivat olla takajalkojen ontuminen, ”pupuhyppely”, ylösnousuvaikeudet levon jälkeen, liikkumishaluttomuus ja naksah-televa ääni kävellessä. Oireet voivat alkaa äkillisesti ja omistaja voi liittää ne johonkin tapaturmaan. Vanhemmilla nivelrikkoisilla koirilla oireet voivat olla epämääräisiä. Oireilu laitetaan usein vanhenemisen piikkiin. Tyypillisiä oireita ovat takajalkojen ontuminen ja jäykkyys liikkeessä. Lonkkavikainen koira yrittää viedä painoa pois takaosalta, mikä ilmenee kävellessä selkälinjan aaltoiluna ja lantion kiertymisinä. Tämä johtaa myös takaosan lihaskatoon ja etupään lihasten voimistumiseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita ja pelkkä painon pudotus voi helpottaa koiran oloa. Tulehduskipulääkkeitä ja pistoksena tai suun kautta annettavia nivelnesteeseen ja nivelruston koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikuvina. Kirurgisia hoitoja on myös olemassa.

Lonkkavian vastustamisohjelma perustuu useimmilla roduilla röntgenkuvissa sairaksi todettujen yksilöiden karsimiseen jalostuksesta. Lonkkanivelen kasvuhäiriön periytyvyys on kohtuullinen. Ilmiasuunkin perustuvan jalostusvalinnan pitäisi johtaa tuloksiin, jos valinta on systemaattista. Jalostusarvoindeksien (BLUP-indeksit) avulla valinta on tehokkaampaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristökäyttäjien vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria. (ELL Lappalainen)

Suomessa on kuvattu 45 %:a vuosina 1998-2009 syntyneistä koirista. Eurasierille voi suorittaa viralliset PEVISA tutkimukset aikaisintaan 12kk iässä, eli vuonna 2010 syntyneitä ei ole vielä juurikaan kuvattu.

Jalostuksessa lonkkanivelen kasvuhäiriö tulisi huomioida jalostusta rajoittavana tekijänä. Kapean jalostuspohjan takia kuitenkin HD-aste C:n omaavia koiria saa rotuyhdistyksen omien jalostussuositusten mukaan käyttää jalostukseen, kunhan sen vanhemmat ja jalostuskumppani on lonkiltaan terve. Se, että eurasierin rekisteröinnissä ei ole raja-arvoja, ei ole johtanut laajaan D-lonkkaisten koirien käyttöön jalostuksessa, teetetty on neljä pentuetta, jonka emä on D-lonkkainen. Jokaisessa pentueessa on eri isä, jolla lonkkatulokset A tai B. Jälkeläisistä noin 50% on D-lonkkaisia ja toinen 50% terveitä. E-lonkkaiset ovat harvinaisuus eikä niiden jalostuskäyttö ole relevanttia.

Vuosina 2005-2010 jalostukseen käytetyistä koirista 61 %:a oli A-lonkkaisia, 23 %:a B-lonkkaisia, 13 %:a C-lonkkaisia, 3 % D-lonkkaisia ja 0 %:a ei kuvattuja. Mikäli jalostuskoiria tarkastellaan sukupuolittain, oli käytetyistä uroksista 74 %:a A-lonkkaisia, 22 %:a B-lonkkaisia, 4 %:a C-lonkkaisia, 0 % D-lonkkaisia kun taas käytetyistä nartuista 51 %:a oli A-lonkkaisia, 23 %:a B-lonkkaisia, 20 %:a C-lonkkaisia, 6 % D-lonkkaisia. Kahta sairasta koiraa ei ole yhdistetty, C ja D lonkkaisille on käytetty tervettä partneria.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö, syntymävuoden mukaan (Lähde: Koiranet 1.8.2011).

| Syntymävuosi | Syntyneitä | Tutkittuja | Terkeitä (A, B) | Sairaita (C, D, E) |
|----------------|------------|------------|-----------------|--------------------|
| 1998-1999 | 94 | 27 (29%) | 20 (74%) | 7 (26%) |
| 2000-2001 | 56 | 27 (48%) | 11 (41%) | 16 (59%) |
| 2002-2003 | 72 | 41 (57%) | 20 (49%) | 21 (51%) |
| 2004-2005 | 56 | 35 (63%) | 25 (71%) | 9 (26%) |
| 2006-2007 | 98 | 43 (44%) | 24 (56%) | 19 (44%) |
| 2008-2009 | 69 | 29 (41%) | 22 (84%) | 7 (16%) |
| yht. 1998-2009 | 465 | 203 (44%) | 116 (60%) | 75 (39%) |
| 2010- | 68 | 5 | 5 (100%) | 0 (0%) |

Saksassa (EKW) viimeisen viidentoista vuoden aikana A- ja B-lonkkaisia 70-80 %:a kuvatuista, C-lonkkaisia 15-20 %:a, D-lonkkaisia noin 5 %:a ja E-lonkkaisia noin 1 %. Viimeisten viiden vuoden aikana tutkituista lonkista jopa 83-90% ovat saaneet arvion A tai B.

Rekisteröidyistä koirista tutkitaan vuosittain 60-70 % (lonkat, polvet, silmät tietyiltä osin). Tämä tarkoittaa vuosittain yli 100 tutkittua koira.

Saksan (EKW) lonkkatutkimustilasto vuosilta 1996-2010 (lähde: IFEZ tietokanta)

| Vuosi | Pentueita | Pentuja | A | B | C | D | E | Ei tutk. | Tutkim.% | A | B | C | D | E |
|-------|-----------|---------|-----|----|----|----|---|----------|----------|-------|------|------|-----|-----|
| 1998 | 38 | 220 | 50 | 51 | 39 | 15 | 0 | 65 | 70,5 | 32,3 | 32,9 | 25,2 | 9,7 | 0 |
| 1999 | 33 | 215 | 56 | 52 | 30 | 13 | 4 | 60 | 72,1 | 36,1 | 33,5 | 19,4 | 8,4 | 2,6 |
| 2000 | 27 | 165 | 66 | 33 | 12 | 6 | 1 | 47 | 71,5 | 55,9 | 28,0 | 10,2 | 5,1 | 0,8 |
| 2001 | 35 | 215 | 83 | 50 | 19 | 2 | 2 | 59 | 72,6 | 53,2 | 32,1 | 12,2 | 1,3 | 1,3 |
| 2002 | 47 | 298 | 149 | 46 | 20 | 1 | 3 | 79 | 73,5 | 68,0 | 21,0 | 9,1 | 0,5 | 1,4 |
| 2003 | 36 | 191 | 90 | 38 | 13 | 2 | 1 | 47 | 75,4 | 62,5 | 26,4 | 9,0 | 1,4 | 0,7 |
| 2004 | 42 | 236 | 95 | 29 | 24 | 4 | 1 | 83 | 64,8 | 62,1 | 19,0 | 15,7 | 2,6 | 0,7 |
| 2005 | 48 | 295 | 133 | 42 | 20 | 2 | 0 | 98 | 66,8 | 67,5 | 21,3 | 10,2 | 1,0 | 0 |
| 2006 | 41 | 248 | 123 | 25 | 8 | 2 | 0 | 92 | 63,7 | 77,8 | 15,8 | 5,1 | 1,3 | 0 |
| 2007 | 36 | 226 | 98 | 15 | 14 | 5 | 1 | 93 | 58,8 | 73,7 | 11,3 | 10,5 | 3,8 | 0,8 |
| 2008 | 34 | 206 | 90 | 19 | 12 | 2 | 1 | 82 | 60,2 | 72,6 | 15,3 | 9,7 | 1,6 | 0,8 |
| 2009 | 29 | 175 | 54 | 9 | 14 | 0 | 0 | 98 | 44,0 | 70,1 | 11,7 | 18,2 | 0 | 0 |
| 2010 | 26 | 151 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 150 | 0,7 | 100,0 | 0 | 0 | 0 | 0 |

Parhaimmillaan keskivaikea lonkkanivelen kasvuhäiriö ei aiheuta näkyvää haittaa koiralle, mutta joissain tapauksissa haitta-aste voi olla korkea kipujen ja liikuntavaikeuksien vuoksi. Oireet saattavat ilmaantua vasta koiran ikääntyessä, mutta jo nuorikin koira saattaa oireilla ja kärsiä kivuista. Tällöin se aiheuttaa kohtuutonta haittaa koiran arkipäivän liikkumiseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö voi haitata eri lajien harrastamista, jos se aiheuttaa koiralle liikuntarajoitteisuutta. Tosin erityisesti lievän asteen lonkkanivelen kasvuhäiriökoirien, joiden lihaskunnosta pidetään hyvää huolta, tiedetään voivan harrastavan eri lajeja, kuten agilityä.

Silmäsairaudet

Jalostukseen käytettävän koiran tulee olla virallisesti silmätarkastettu. Virallinen silmätutkimus etenee aina saman kaavan mukaisesti. Tutkija tutkii silmän rakenteet edeten silmän etuosasta sen takaosaan pannen merkille poikkeamat normaalista ja mahdolliset sairauden oireet. Apuvälineinä käytetään oftalmoskooppia ja biomikroskooppia sekä erillistä linssiä silmänpohjan tutkimukseen. Silmän pupillit laajennetaan silmän takaosien tutkimuksen helpottamiseksi käyttäen lyhytvaikutteista tropikamidi-tippaa.

Silmäsairaudet, syntymävuoden mukaan (lähde: Koiranet 1.08.2011)

| Syntymävuosi | Syntyneitä | Tutkittuja | Terveitä | Sairaita |
|-----------------------|------------|------------------|------------------|-----------------|
| 1998-1999 | 94 | 24 (26%) | 22 (92%) | 2 (8%) |
| 2000-2001 | 56 | 27 (48%) | 22 (81%) | 6 (22%) |
| 2002-2003 | 72 | 37 (51%) | 25 (68%) | 15 (41%) |
| 2004-2005 | 54 | 30 (54%) | 25 (83%) | 5 (17%) |
| 2006-2007 | 103 | 35 (34%) | 22 (64%) | 13 (36%) |
| 2008-2009 | 69 | 25 (36%) | 19 (76%) | 6 (24%) |
| <i>yht. 1998-2009</i> | <i>448</i> | <i>178 (40%)</i> | <i>135 (76%)</i> | <i>43 (24%)</i> |
| 2010- | 68 | 3 (4%) | 2 (67%) | 1 (33%) |

Suomessa on silmätarkastettu noin 42% vuosina 2000-2009 aikana syntyneistä koirista. Eurasiereille suoritetaan hyvin harvoin silmätutkimuksia pentuna, eli vuonna 2010 syntyneitä ei ole vielä juurikaan tutkittu.

Silmätarkastustulokset vuosilta 2000-2009 (lähde: Koiranet 1.8.2011):

| Diagnoosi | Esiintymiä |
|---------------------------------------------------------|------------|
| Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia | 105 |
| Distichiasis, todettu | 22 |
| Määrittelemättömiä ylimääräisiä ripsiä/karvoja, todettu | 16 |
| Ektooppinen cilia, todettu | 2 |
| PHTVL/PHPV, diagnoosi avoin | 1 |
| PPM, iris-iris, todettu | 1 |
| RD, multifokaali, todettu | 1 |
| Sarveiskalvon dystrofia, todettu | 1 |
| Silmäluomen sisäänpäin kiertyminen, todettu | 2 |

PRA ja perinnöllinen harmaakaihi

PRA eli etenevä verkkokalvon surkastuma tuhoaa silmän valoa aistivia soluja. Kyseessä on ryhmä sairauksia, jotka ovat eri geenien aiheuttamia. PRA:ta on montaa tyyppiä, eri rotujen PRA:t ovat erilaisia ja jopa samassa rodussa voi olla useita eri muotoja. PRA on löydetty yli 100 rodulla ja näistä ainakin 22:lla mutaatio on voitu paikallistaa. Se voi esiintyä millä tahansa rodulla. Yleisin periytymismekanismi on autosomaalinen resessiivinen. Kliinisten oireiden ilmene misikä ja eteneminen vaihtelevat liittyen PRA-muodon syntymekanismiin. Hyvin nuorella koiralla esiintyvä PRA:n muoto liittyy vääränlaiseen näköhermosolujen kehitykseen. Myöhemmällä iällä alkavassa PRA:ssa sen sijaan näköhermosolut kehittyvät normaalisti, mutta alkavat rappeutua. Useimmissa PRA:n muodoissa koira muuttuu ensin hämärässä epävarmaksi ja pelokkaaksi. Tämä johtuu hämäränäössä tärkeiden verkkokalvon sauvasolujen surkastumisesta. Myöhemmin koira sokeutuu kokonaan verkkokalvon tappisolujen surkastuessa. Silmäterä on laaja ja silmänpohjan lisääntynyt heijaste näkyy erityisen selvästi valon kohdistuessa laajentuneeseen mustuaiseen. PRA:han ei ole hoitoa, mutta tutussa ympäristössä sokeakin koira voi pärjätä erit-

täin hyvin. Kokeellisesti koirille on käytetty geeniterapiaa näköhermosolujen perinnöllisessä sairaudessa, jossa periyttävä geeni on tunnettu. Diagnoosi tehdään yleensä silmänpohjan oftalmoskooppisessa tutkimuksessa. Verkkokalvon sähköisessä tutkimuksessa (ERG) voidaan havaita muutoksia näköhermosoluissa jo ennen oftalmoskooppisessa tutkimuksessa nähtäviä selviä verkkokalvon rappeutumamuutoksia.

PERINNÖLLINEN HARMAAKAIHI eli hereditaarinen katarakta samentaa silmän linssin osittain tai kokonaan. Tunnettujen muotojen periytymismekanismi on yleensä autosomaalinen resessiivinen, mutta useimpien muotojen periytymismallia ei tiedetä. Sairauden alkamisikä vaihtelee suuresti. Perinnöllinen kaihi on yleensä molemminpuolinen ja johtaa sokeuteen, jos linssien samentuminen on täydellinen. Jos kaihisamentuma jää hyvin pieneksi, sillä ei ole vaikutusta koiran näkökykyyn. Katarakta eli kaihi voi olla perinnöllinen tai ei perinnöllinen, synnynnäinen tai hankittu. Syntymän ja 8 viikon iän välillä todetut kataraktat ovat synnynnäisiä. Esimerkkinä hankitusta kataraktasta voidaan mainita sokeritautiin liittyvä, hyvin nopeasti täydelliseksi kaihiksi kehittyvä katarakta. Muita esimerkkejä hankitusta kaihista ovat esimerkiksi vanhuuden kaihi ja PRA:han liittyvä toissijainen kaihi. Ns. nukleaariskleroosi eli linssin kovettuminen vanhalla koiralla ei ole varsinainen kaihimuutos, vaan normaaliin ikääntymiseen liittyvä muutos, jossa linssin ydin muuttuu 'opaalinharmaaksi'. Näkökykyyn se ei vaikuta. Perinnöllinen kaihi voidaan todeta perinnöllisten silmänsairauksien varalta tehtävässä silmätutkimuksessa. Erytisen tärkeää kaihin toteamisessa on viralliseen silmätutkimukseen kuuluva biomikroskooppitutkimus. Kaihi voidaan poistaa leikkauksella fakoemulsifikaatiomentelmällä. Paras leikkaustulos saadaan, kun leikkaus tehdään ennen kuin kaihimuutos on täydellinen. Hoidon edellytyksenä on se, että silmänpohja on terve. Perinnöllinen katarakta voi esiintyä yhdessä PRA:n kanssa, yleensä PRA:han liittyvä kuitenkin ns. toissijainen kaihi. (ELL Vanhapelto ja ELL Lappalainen)

Perinnöllisen harmaakaihin ja PRA:n ilmenemisestä ja etenemisestä eurasiereilla ei ole tietoa. Suomessa on ollut yksi perinnöllinen harmaakaihi -tapaus (tuontikoirien jälkeläinen), jonka kohdalla nähtävästi perinnöllinen harmaakaihin eteneminen aiheutti muutoksia käytöksessä. Tapaus on luultavasti yksi ainoita diagnosoituja tapauksia koko eurasier populaatiossa johtuen siitä, ettei muissa maissa ole tutkittu (aivan viime vuosiin saakka) silmiä joko lainkaan (Ruotsi, Ranska) tai ainoastaan entropiumin, ektropiumin ja distichiasiksen varalta (Saksa, Sveitsi, Itävalta). Sama koskee PRA:ta ja RD:aa. Suomessa on todettu alkuvuosina yksi PRA-tapaus, tuontikoira Saksasta. Näiden tapausten lisäksi Suomessa yhdellä tuontiuoksella on toisessa silmässä epäselvä kaihidagnoosi.

RD

RD (retinan dysplasia eli verkkokalvon synnynnäinen kehityshäiriö) jaetaan kolmeen muotoon, multifokaaliin (MRD), geografiseen (GRD) ja totaaliseen (TRD). MRD:ssa verkkokalvolla näkyy yksittäisiä poimuja, jotka syntyvät verkkokalvon paikallisen virhekehityksen seurauksena. Poimujen määrä voi vaihdella. MRD ei vaikuta näkökykyyn. GRD:ssa verkkokalvo on väärin kehittynyt laajemmalla alueella, mikä voi vaikuttaa koiran näkökykyyn ja TRD:ssa verkkokalvo on kokonaan irtautunut, mikä aiheuttaa silmän täydellisen sokeuden. MRD-muutokset eivät pahene iän myötä, vaan saattavat pikemminkin osittain hävitä näkyvistä vanhemmiten. GRD:aan saattaa iän myötä liittyä paikallista verkkokalvon rappeumaa muutoksen alueella. Useilla roduilla RD:n on todettu periytyvän väistävasti. Eri RD-muotojen välistä geneettistä yhteyttä ei tunneta. (ELL Vanhapelto ja ELL Lappalainen)

RD tapauksia on tavattu yksi kappale (MRD), tuontikoira Saksasta. Perinnölliset silmänsairaudet (perinnöllinen harmaakaihi, PRA, RD) eivät toistaiseksi ole suuri terveysriski eurasiereilla tutkimustulosten perusteella, mutta ennaltaehkäisevästi virallisen silmätarkastuksen (peilaus) on syytä olla edelleen rekisteröinnin ehtona. Sairaita yksilöitä ei tule käyttää jalostukseen. RD:n kohdalla harkinnan mukaan, jos yksittäisiä tapauksia tulevaisuudessa ilmenee.

Ylimääräiset silmäripset, distichiasis (cilia aberranta)

Suomessa esiintyy distichiasista säännöllisin väliajoin, esim. vuosina 1990-2010 syntyneistä koirista löydettiin tutkimuksissa 53 virallista tapausta eri nimikkeillä, 285 tutkimuksessa (silmatarkastuksessa ilmenneitä ja silmatarkastuslomakkeeseen merkittyjä), eli n.19 %:lla tutkituista.

Epävirallisesti jalostustoimikunnalla on tiedossa lisäksi joitakin tapauksia, joissa ripsiä on ollut ennen tai jälkeen virallisen silmatarkastuksen. Jos koiran silmiä ei tutkita koskaan, ylimääräiset ripset jäävät yleensä myös huomaamatta eli niistä ei saada koskaan tietoa.

Distichiasis on mainittu eurasierin rotumääritelmässä hylkäävä virheenä. Ylimääräisiä ripsiä on tosin mahdoton todeta ilman tarkkaa, erittäin läheltä tapahtuvaa tarkastelua ja luomen nostoa eli käytännössä yhtään koira ei näyttelyissä tulla koskaan hylkäämään distichiasiksen takia.

Distichiasis (cilia aberranta) aiheutuu luomen reunan talirauhasten muuttumisesta karvaa kasvaviksi soluiksi. Ne sijaitsevat 4-6 mm luomen reunan sisäpuolella.

Ylimääräiset ripset tulevat ulos joko normaalin ripsirivin sisäpuolelta luomen reunasta (distichiasis) tai luomen sisäpinnalta (ektooppinen cilia). Caruncular trichiasis tarkoittaa silmän sisänurkan ihon karvoja, jotka kääntyvät sarveiskalvon sisänurkan päälle ärsyttäen silmää. Luomen reunasta kasvavat ripset voivat kaartua ulospäin normaalien ripsien tavoin tai ne kääntyvät sisäänpäin kohti sarveiskalvoa. Ripset voivat olla pehmeitä tai kovia. Etenkin luomen sisäpinnan läpi suoraan sarveiskalvoa vasten kasvava ripsi voi aiheuttaa sarveiskalvon vaurioitumisen. Tämä ilmenee silmän siristelyä ja ylimääräisenä kyynelvuotona. Silmän sarveiskalvon pinnalla 'uivat', pehmeät distichiasis-ripset eivät yleensä aiheuta oireita. Oireilevilta koirilta ripsiä voidaan poistaa nyppimällä, jolloin ne kasvavat uudestaan tai poistaa ne pysyvästi polttamalla tai leikkauksella. Vaiva on selvästi periytyvä, mutta periytymismekanismi ei ole tiedossa. Luokitellaan nykyään silmatarkastuksissa lieviin, kohtalaisiin ja vakaviin muotoihin.

(ELL Vanhapelto ja ELL Lappalainen)

Eri yksilöillä vaiva on erilainen, joillakin on vain yksi muuntunut talirauhanen ja toisella kaikki rauhaset ovat muuntuneet. Pidemmän päälle ylimääräiset ripset voivat aiheuttaa sarveiskalvon tulehduksen, lisääntyntä silmävuotoa, sarveiskalvon haavaumia, kun koira hieroo silmiään. Koira voi myös siristellä silmiään, jos niitä kirvelee. Ylimääräiset ripset voivat välillä myös lähteä pois ja kasvaa myöhemmin uudestaan, muun karvan tapaan.

Silmatarkastustulokset voivat vaihdella yksilöittäin koskien ylimääräisiä ripsiä ns. terveestä sairaaseen. Kaikkia vanhempia tapauksia ei myöskään ole merkitty tarkastuslomakkeisiin. Tämä sekä ripsien "elävyys" (välillä on ylimääräisiä ripsiä, välillä ei) tekee niiden vastustamisen vaikeaksi.

Distichiasiksen aiheuttamista haitoista rodun yksilöiden jokapäiväiseen, normaaliin elämään ei ollut mainintoja esim. terveystarkastuksessa 2008. Kokemuksen perusteella eurasierin kohdalla ylimääräiset ripset eivät yleensä aiheuta koiralle haittaa, vaan ripset ovat pehmeitä ja irtoavat helposti ja kuten sanottu, usein niiden olemassaolosta ei edes tiedetä. Tiedossa on kuitenkin muutamia tapauksia, joissa vikaa on pitänyt hoidattaa eläinlääkärillä useamman kerran. Distichiasis-tapauksia ei ole suljettu pois jalostuksesta kapean jalostuspohjan takia, mutta vika tulee huomioida. Jos koiralla on distichiasis, tulee sen jalostuskumppanin olla distichiasis vapaa, valitettavasti vain sen hetkisten tietojen pohjalta. Toivottavaa olisi, että koiran omistajat kertoisivat jalostustoimikunnalle aina myös virallisten silmatarkastusten ulkopuolella todetuista distichiasis-löydöksistä ja siitä vaivaavatko ylimääräiset ripset koira ja vaativatko hoitoa.

Entropium ja ektropium

Entropium ja ektropium ovat silmäluomien virheasentoja (sisään- ja uloskiertyminen).

Kummassakaan tapauksessa koira ei tule käyttää jalostukseen.

Sisäänkiertyneen luomen luomikarvat aiheuttavat sarveiskalvon vaurioita. Vauriot lisääntyvät nopeasti, koiran hangatessa silmänsä. Sarveiskalvoon voi tulla haavauma tai jopa syöpymä

silmäluomen sisäänkiertymän hangatessa sitä jatkuvasti. Ellei sairauden syytä poisteta, voi sarveiskalvo puhjeta. Entropium voidaan korjata kirurgisesti. Operointi olisi toteutettava aina mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, ennen kuin silmän yleistulehdus on päässyt syntymään. Pienet ja/tai sisään painuneet silmät ja runsaat poimut edistävät entropiumin kehitystä.

Ektropium tarkoittaa luomien ulospäin kiertymistä, esim. roikkuvat alaluomet. Lievä ektropium ei välttämättä edellytä kirurgista hoitoa. Ulospäin kääntynyt alaluomi kerää helposti pölyä, likaa ym. luomentaskuun, seurauksena akuutit ja krooniset silmätulehdukset.

Suomessa entropium on korjattu kirurgisesti jalostustoimikunnan tietojen mukaan ainakin kahdelta eurasierilta ja muutama muu entropium-tapaus on myös tiedossa epävirallisesti. Yhtään ektropium tapausta ei ole tiedossa. Molemmat viat ovat tyypillisiä eurasierin alkuperäisrodulle chow chowille. Molempiin vikoihin on perinnöllinen alttius – ne periytyvät polygeenisesti, eli monen ihoon sekä silmäluomien rakenteisiin ja pään muotoon vaikuttavien geenien yhteisvaikutuksesta. Sairaita ei suositella käytettävän jalostukseen.

PHTVL/PHPV, pysyviä verisuonijäänteitä

Sikiöaikana linssin ravitsemuksesta vastaa sikiöaikainen verisuoni ja primäärilasiainen. Silmän kehitykseen kuuluu, että linssin ja silmänpohjan välinen sikiökautinen verisuoni vähitellen surkastuu ja prosessi on valmis, kun pentu on 2-4 viikon ikäinen. Joskus tästä verisuonituksesta jää osa surkastumatta. Se näkyy kellertävänvalkoisena plakkinä, joka kiinnittyy linssin takapintaan, ja jossa voi olla näkyvissä myös verisuonitusta. Sairaus luokitellaan kuuteen eri asteeseen pienistä täplistä sokeutta aiheuttaviin muutoksiin, jolloin linssi on muuttunut epänormaaliksi rakenteeltaan ja seurauksena on sekundaari harmaakaihi. Yksilöitä, joilla on PHTVL/PHPV asteita 2-6, ei suositella käytettävän jalostukseen.

Suomessa on todettu yksi PHTVL-tapaus, aste 2.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet

ED – Kyynärnivelen kasvuhäiriö

Kyynärnivelen kasvuhäiriö (engl. elbow dysplasia, ED) on yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Kyynärnivelen kasvuhäiriön eri muotoja ovat varislisäkkeen (processus coronoideus) sisemmän osan fragmentoituminen, olkaluun nivelnastan (condylus humeralis) sisemmän osan osteokondroosi ja kiinnittymätön kyynärpään uloke (processus anconaeus). Kyynärnivelen inkongruenssia (nivelpintojen epäyhdenmukaisuutta) pidetään tärkeänä syynä kaikkiin edellä mainittuihin kasvuhäiriöihin ja myös se lasketaan kyynärnivelen kasvuhäiriöksi.

Kyynärnivelen kasvuhäiriön periytymisen mekanismit ovat epäselvät. Periytyminen on kvantitatiivista eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Yksi näistä geeneistä saattaa olla ns. suurivaikutteinen geeni. Kasvuhäiriön tyyppi vaihtelee eri roduilla, mikä viittaa siihen että aiheuttajina ovat eri geenit. Kyynärnivelen kasvuhäiriö on yleisempää uroksilla todennäköisesti urosten suuremman painon ja mahdollisesti myös hormonaalisten tekijöiden takia. Nykykäsityksen mukaan perinnöllisillä tekijöillä on suurin osuus kyynärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, mutta ympäristötekijöillä on osuutensa sen ilmenemisessä. Toisin sanoen optimaalisella ruokinnalla voidaan mahdollisesti estää kasvuhäiriön kehittyminen yksilöllä, jolla on siihen perinnöllinen taipumus.

Kaikissa kyynärnivelen kasvuhäiriöissä oireet alkavat keskimäärin 4 – 7 kuukauden iässä. Tyypillinen oire on ontuminen, joka voi pahentua rasituksessa tai olla voimakkainta levon jälkeen. Ontuminen voi olla jatkuvaa tai ajoittaista. Omistajan voi olla vaikea havaita koiran ontumista, jos kasvuhäiriö on molemminpuolinen. Toisinaan kasvuhäiriö on molemmissa kyynärnivelistä, vaikka koira ontuu vain toista jalkaa. Usein oireet huomataan vasta aikuisiällä ja silloin oireet johtuvat sekundaarisesta nivelrikosta. Kiinnittymätön kyynärpään uloke ei välttämättä oireile nuorella koiralla ja se voi olla röntgenkuvauksen sivulöydös.

Kasvuhäiriöiden ja niiden erilaisten kirurgisten hoitojen tehosta ja pitkäaikaisennusteesta ei ole olemassa kattavia tutkimuksia. Leikkaushoidon hyöty on epävarma, jos nivelessä on jo selvät nivelrikon merkit. Kaikkien kyynärnivelen kasvuhäiriöiden seurauksena on ainakin hoitamattomana nivelrikko. Leikattuunkin jalkaan kehittyä yleensä aina jonkin asteinen nivelrikko, mutta sen määrä voi olla vähäisempää ja se voi kehittyä myöhemmin kuin ilman leikkausta hoidetussa nivelessä. Kyynärnivelen nivelrikko invalidisoi koiraa yleensä pahemmin kuin esim. lonkkien nivelrikko, koska koiran painosta noin 60 % on etuosalla. Nivelrikon hoidossa tärkeitä ovat painon pudotus, liikunnan rajoitus ja tarvittaessa käytetään myös tulehduskipulääkkeitä. Lisäksi voidaan käyttää nivelnesteeseen koostumusta parantavia lääkkeitä ja ravintolisiä.

Pohjoismaissa kyynärnivelen arviointi perustuu sekundaarisiin nivelrikon merkkeihin. On huomattava, että jo 1. asteen muutos tarkoittaa sitä, että koiralla on kyynärnivelen kasvuhäiriö ja siitä johtuvia nivelrikkomuutoksia. Ruotsissa kyynärnivelen kasvuhäiriö on vähentynyt roduissa, joissa kyynärniveliä kuvataan. Tämä johtuu todennäköisesti siitä, että siellä käytetään näissä roduissa jalostukseen vain vähän muita kuin kyynärnivelen suhteen terveitä koiria. Jalostusarvoindeksit (BLUP-indeksit) tehostavat jalostusvalintaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran oman tuloksen lisäksi sen kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

(ELL Lappalainen)

Vuosina 1990-2009 on tutkittu yhteensä 220 eurasieria (32 %:a syntyneistä koirista).

| Vuosi | Tutkittu | 0 | 1 | 2 | 3 |
|----------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|------------|
| 1990 | 0 % | | | | |
| 1991 | 0 % | | | | |
| 1992 | 8 % | 100 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| 1993 | 19 % | 71 % | 14 % | 14 % | 0 % |
| 1994 | 22 % | 89 % | 11 % | 0 % | 0 % |
| Yhteensä v. 1992-94 | 16 % | 87 % | 25 % | 14 % | 0 % |
| 1995 | 24 % | 92 % | 8 % | 0 % | 0 % |
| 1996 | 27 % | 100 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| 1997 | 14 % | 50 % | 33 % | 17 % | 0 % |
| 1998 | 23 % | 92 % | 8 % | 0 % | 0 % |
| 1999 | 21 % | 100 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| Yhteensä v. 1995-99 | 22 % | 87 % | 10 % | 3 % | 0 % |
| 2000 | 15 % | 75 % | 25 % | 0 % | 0 % |
| 2001 | 42 % | 85 % | 15 % | 0 % | 0 % |
| 2002 | 38 % | 100 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| 2003 | 44 % | 75 % | 17 % | 8 % | 0 % |
| 2004 | 56 % | 100 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| Yhteensä v. 2000-04 | 39 % | 87 % | 11 % | 2 % | 0 % |
| 2005 | 55 % | 95 % | 5 % | 0 % | 0 % |
| 2006 | 38 % | 92 % | 4 % | 4 % | 0 % |
| 2007 | 38 % | 100 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| 2008 | 47 % | 100 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| 2009 | 42 % | 100 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| Yhteensä v. 2005-09 | 44 % | 97 % | 2 % | 1 % | 0 % |
| 2010 | 7 % | 100 % | 0 % | 0 % | 0 % |

Taulukko poimittu Koiranetistä 1.8.2011

Ruotsissa 12 %:lla vuosina 1997-2003 kuvatuista koirista oli lievä (8 %) tai keskivaikea (4 %) kyynärnivelen kasvuhäiriö, kuvattu 33 %:a rekisteröidyistä koirista. Keski-Euroopassa kyynärniveliä ei tutkita eikä tiedossa ole yksittäistapauksia enempää koiria, joita olisi tarvinnut hoitaa/operoida kyynärnivelen ongelmien takia, koska tutkimustietoa ei ole. Kyynärnivelleessä voi esiintyä neljä erilaista kasvuhäiriötä eli dysplasiaa, joita ei viralliseen kyynärniveltutkimukseen käytetyissä röntgenkuvausasennoissa otetuista kuvista voi erotella toisistaan. Tämä heikentää kyynärnivelen kuvaustuloksen arvoa koiran perimän ennusteena. Nykyisin leikkauksesta tulee merkintä lomakkeeseen ja tällainen nivel saa tuloksen ED3.

PL - Polvilumpion luksaatio

Suomalaisilla eurasiereilla patellaluksaatiota on todettu seuraavasti:

| Vuosi | Tutkittu | 0 | 1 | 2 | 3 | 4 |
|----------------------------|-----------------|-------------|------------|------------|------------|------------|
| 1990 | 41 % | 100 % | 0 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| 1991 | 25 % | 100 % | 0 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| 1992 | 26 % | 100 % | 0 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| 1993 | 39 % | 79 % | 0 % | 21 % | 0 % | 0 % |
| 1994 | 30 % | 100 % | 0 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| Yhteensä v. 1990-94 | 32 % | 96 % | 0 % | 4 % | 0 % | 0 % |
| 1995 | 29 % | 100 % | 0 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| 1996 | 27 % | 100 % | 0 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| 1997 | 10 % | 75 % | 25 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| 1998 | 12 % | 100 % | 0 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| 1999 | 21 % | 100 % | 0 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| Yhteensä v. 1995-99 | 20 % | 95 % | 5 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| 2000 | 27 % | 100 % | 0 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| 2001 | 29 % | 78 % | 11 % | 11 % | 0 % | 0 % |
| 2002 | 26 % | 75 % | 19 % | 6 % | 0 % | 0 % |
| 2003 | 26 % | 100 % | 0 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| 2004 | 44 % | 100 % | 0 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| Yhteensä v. 2000-04 | 30 % | 91 % | 6 % | 3 % | 0 % | 0 % |
| 2005 | 42 % | 100 % | 0 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| 2006 | 28 % | 89 % | 11 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| 2007 | 36 % | 100 % | 0 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| 2008 | 39 % | 93 % | 7 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| 2009 | 26 % | 100 % | 0 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| Yhteensä v. 2005-09 | 34 % | 96 % | 4 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| 2010 | 6 % | 100 % | 0 % | 0 % | 0 % | 0 % |

Taulukko poimittu Koiranetistä 1.8.2011

Vuosina 1990-2009 tutkittiin yht. 208 koiraa (28 %:a syntyneistä koirista). Tutkimusmäärät ovat lisääntyneet edellisen tavoiteohjelman lukemista (v. 1990-2003 tutkittiin 22% rekisteröidyistä koirista).

Polvilumpion sijoiltaanmeno eli patellaluksaatio esiintyy suhteellisen paljon roduilla, joilla on suora polvikulmaus. Patellaluksaatio on kehityshäiriö, jonka oletetaan periytyvän usean geenin vaikutuksesta (polygeenisesti) ja se voi tulla esiin tapaturman seurauksena, esim. kolarivamma. Patellaluksaatio on kasvuhäiriö silloin, kun reisiluun nivelosa, pää, ei kehity normaalisti, eikä siihen muodostu telauraa, jossa polvilumpio pysyisi. Lisäksi kasvuhäiriön seurauksena reisi- ja sääriluun akselit eivät ole samassa linjassa, mikä vääntää polvilumpion pois paikoiltaan. Sijoiltaanmeno 1- eli lievimmässä asteessa saadaan polvilumpio painettua sivuun, mutta se palaa paikoilleen. Sääriluun kiertyminen on niin vähäistä, että koirista suurin osa selviytyy 4-5 vuoden ikään, ennen kuin nivelkuluman takia koira voi alkaa ontua. Muutoksien perusteella voidaan

suunnitella sopivin hoito. Polvilumpio on 2-asteessa yleensä luksoitunut. Lumpio voidaan työntää paikoilleen, mutta ilman leikkausta se ei pysy paikoillaan. Tämä johtuu siitä, että sääriluu on kiertynyt, vaikkakin vähemmän kuin 30 astetta. Luksaation 3-asteessa on sääriluun kiertymä enemmän kuin 30 astetta. Ura on olematon ja reisiluun pää pyöreähkö. Leikkaushoito voidaan 3-asteessa vielä tehdä. 4-aste on erityisesti kääpiökoirille mahdollinen kehityshäiriö.

Patellaluksaation aiheuttamista haitoista rodun yksilöiden jokapäiväiseen, normaaliin elämään ei ole saatavissa juurikaan tutkimustietoa. Vaikeat tapaukset ovat rodussa harvinaisia. Jalostus-toimikunnan tietoon on tullut muutama tapaus, jossa 1-asteen tai 2-asteen omaavilla koirilla on ollut jokapäiväistä elämää haittaavia ongelmia ja leikkaus on harkinnassa. Yhdellä yksilöllä 2-asteen polvi on leikattu. Näiden koirien polvikulmaukset ovat silmämääräisestikin puutteellisia. 1- tai 2-asteen polvet haittaavat esim. agilityn harrastusta. Terveyskyselyssä 2004 yksi vastaajista kertoi koiransa polvien menevän satunnaisesti pois sijoiltaan onnettomuuden seurauksena ja yksi vastaaja kertoi koiransa toisen polven menneen pois sijoiltaan pentuna. Sijoiltaan meno voi aiheuttaa pidemmän päälle nivelkulumia, jotka vaativat hoitoa ja luksoituminen vaatii leikkaushoitoa, joten vika voi haitata koiran normaalia elämää ja se tulee huomioida jalostusta rajoittavana tekijänä.

Allergiat

Vuoden 2008 terveystutkimuksen mukaan allergisia oireita oli 11,0 % eurasiereista ja ihottumaa/iho-ongelmia 24,7 %. Alttius allergialle periytyy. Allergia haittaa melko suuresti koiran jokapäiväistä elämää. Allergista koira ei tule käyttää jalostukseen.

Allergisen reaktion syntyyn tarvitaan herkistyminen sen aiheuttajalle. Koirilla allergian aiheuttajia kulkeutuu elimistöön hengittämällä, ihon läpi, syömällä ja injektoiden kautta. Yleisin allergian oire on kutina. Tavallisimpia ruoka-aineallergioiden aiheuttajia ovat lisäaineet, vehnä ja eläinperäiset proteiinit esim. maito, kala, kananmunat, sian- ja naudanliha.

Kilpirauhasen vajaatoiminta

Kilpirauhasen vajaatoiminta (hypotyreoosi) johtuu liian alhaisesta kiertävien kilpirauhashormonien määrästä. Kilpirauhasen vajaatoiminta on koiran yleisin sisäerityssairaus. Sairauden esiintyvyyttä on keskimäärin 0,2 – 0,4 % kaikista koirista, mutta joissakin roduissa esiintyminen on huomattavasti yleisempää. Kilpirauhasen vajaatoiminnan taustalla on tavallisimmin immunologinen kilpirauhasen tulehdusreaktio, lymfocytaarinen tyreoidiitti. Kilpirauhasen vajaatoiminta on autoimmuunisairaus, jolla on geneettistä taustaa. Kilpirauhasen vajaatoimintaa sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen.

Kilpirauhasen vajaatoimintaa poteva koira on tyypillisesti kooltaan keskikokoinen tai suuri ja iältään keski-ikäinen (4-11-vuotias). Kliiniset oireet kehittyvät, kun noin 75 % kilpirauhashormonista on tuhoutunut, joten sairaus on voinut olla olemassa kuukausia tai vuosia ennen oireiden puhkeamista. Riskirodun yksilöt voivat sairastua muita nuorempina, mutta vajaatoiminta on harvinaisen alle kahden vuoden ikäisillä koirilla.

Kilpirauhashormonia tarvitaan kaikkialla elimistössä aineenvaihdunnan ylläpitämiseen. Siksi vajaatoiminnan oireet ovat moninaiset. Aineenvaihdunnan hidastumiseen liittyvät oireet, kuten uneliaisuus, lihavuus ja liikunnan siedon aleneminen, ovat yleisimmät. Lähes yhtä paljon esiintyy iho-oireita, kuten karvapeitteen ohenemista, kaljuutta ja huonokuntoisuutta sekä ihon tummumista, seborreaa ja pinnallisia ihotulehduksia. Edellä mainittuja harvemmin esiintyy hermostollisia, silmiin, sydämen toimintaan, käyttäytymiseen, lisääntymiseen tai ruuansulatuskanavan toimintaan liittyviä oireita.

Kilpirauhasen toiminnan mittaamiseen on käytössä useita eri testejä, joista tavallisimmin käytetään T4 ja TSH määrittämiä. Jos tulos on ristiriitainen, uusintatutkimus suoritetaan 4-8 viikon kuluessa tai määritetään vapaa-T4 pitoisuus. Lymfocyttääristä tyreoidiittia epäiltäessä voidaan mitata tyreoglobuliinivasta-aineiden määrä (TGA). Negatiivinen tulos ei kuitenkaan sulje pois autoimmuunityypin sairautta. Hoitona käytetään elinikäistä levotyroksiinikorvaushoitoa. (ELL Menna)

Vuoden 2008 terveystarkastuksen mukaan kilpirauhasen vajaatoimintaa sairastaa 2,7 % koirista eli vastanneista 2 yksilöä (v. 2004 terveystarkastuksessa sairaita 5,9 % eli 5 koiraa). Kilpirauhasen vajaatoiminta ei häiritse koiran normaalia elämää, jos lääkitys on kunnossa. Kilpirauhasen vajaatoimintaa sairastavaa koiraa ei tule käyttää jalostukseen, ja koska rodulla on mahdollinen perinnöllinen alttius sairastua tietoon tulleiden tapausten perusteella, tulee myös sairaan yksilön jälkeläisten jalostuskäyttöön suhtautua varauksella.

Jalostustoimikunta kerää tietoa eurasierien kilpirauhasesta. Vuosien 2004-2010 aikana jalostustoimikunnalle ilmoitettiin 53 koiran kilpirauhasesta. Näistä 7 (13%) oli tutkimushetkellä sairaita T4/TSH arvojen ja kliinisten oireiden perusteella. Yksi sairastuneista oli testattu 1,5 vuoden iässä TGAA negatiiviseksi. 8 (15%) koiraa oli TGAA positiivisia, positiivisista T4/TSH sairaita oli TGAA:n tutkimushetkellä 2 (4%) koiraa. Osa TGAA positiivisista on sairastunut myöhemmin.

Haiman vajaatoiminta, EPI

Haiman vajaatoimintaa (Exocrine Pancreatic Insufficiency eli EPI) sairastavalla koiralla haima ei pysty tuottamaan tarpeeksi tai ollenkaan koiran ruuansulatukselle tärkeitä entsyymejä. Ilman hoitoa koira kuolee ravinnonpuutteeseen. Yleisimmät haiman vajaatoiminnan oireet ovat kasva-va ruokahalu ja laihtuminen, koska se pysty hyödyntämään ruuasta saamia ravintoaineita. Koiran uloste muuttuu runsaaksi, löysäksi, pahanhajuiseksi ja harmahtavan väriseksi. Haiman vajaatoimintaa sairastavaa koiraa hoidetaan syöttämällä sille teollisesti valmistettuja haimaentsyymejä tai raakaa haimaa. Hoitoa tulee jatkaa koiran koko elinajan.

Haiman vajaatoiminta häiritsee suuresti koiran jokapäiväistä elämää, mutta oikealla hoidolla koira voi elää melko normaalisti. Haiman vajaatoiminnan periytyminen ei ole yksioikoista, mm. Elias Westermarckin tutkimusten tulokset viittaavat autoimmuunisairauteen. Haiman vajaatoimintaa sairastavaa koiraa ei tule kuitenkaan käyttää jalostukseen, eikä myöskään tämän yksilön jälkeläisiä. Haiman vajaatoimintaan liittyvä DNA-tutkimus (pyrkimyksenä löytää sairauden aiheuttavat geenit/geeni) on ollut pakollinen jalostukseen käytettävälle koirille Itävallassa, ja myös Saksassa (EKW). Vuonna 1998 Suomen rotuyhdistys osallistui tähän tutkimukseen lähettämällä 22 koiran (linjoista, joissa EPI:ä oli tutkimuksissa tavattu) näytteet tutkittavaksi. Mitään virallista listasta tuloksista ei koskaan saatu, mutta yhteishenkilönä ollut paikallinen kasvattaja toimitti osan tuloksista Suomeen. Epäiltyjä EPI-koiria oli kaksi, joiden isä oli määritetty kantajaksi. Uroksen muista jälkeläisistä yksi on kirjattu EPI-koiraksi ja oli lääkityksellä. Tämän lisäksi uroksen jälkeläisistä kokonainen pentue oli lääkityksellä jo ennen testiä. Lääkityksen johdosta pentueen koirien veriarvot olivat jo muuttuneet.

Vakavin haiman vajaatoimintaa sairastavien koirien mahdollisista komplikaatioista on ohutsuolen kiertymä. Oireet voivat alkaa koska tahansa eivätkä ne liity liikuntaan tai ruokintaan. Oireita ovat syömisen ja juomisen lopettaminen ja rauhattomuus. Vähitellen koiran kivut lisääntyvät. Se yrittää ulostaa, muttei pysty, korkeintaan peräsuolesta valuu verta ja limaa. Vatsa turpoaa voimakkaasti. Suolen kiertymää vaatii välitöntä eläinlääkärin hoitoa mutta siitä huolimatta suurin osa potilaista menehtyy.

Vuoden 2008 terveystarkastuksen mukaan haiman vajaatoimintaan on sairastunut 1 koira. 2005-2010 on tullut ilmi 4 uutta haiman vajaatoimintatapausta. IFEZ-kannasta katsottuna vuosina 1989-2010 haiman vajaatoimintaan on sairastunut 7 koiraa.

Kilpirauhasen vajaatoimintaa, samoin kuin muita autoimmuunisairauksia saadaan vähennettyä risteyttämällä rotuihin, joista löytyisi DLA-monimuotoisuutta.

Epilepsia

Vuoden 2004 terveystarkastuksen mukaan epilepsiaan sairastuneita on 1 koira, 2008 terveystarkastuksessa ei ilmennyt uusia tapauksia. Epilepsia häiritsee suuresti koiran normaalia elämää, mutta pysyy usein hallinnassa lääkityksellä. Epilepsiaa on montaa eri tyyppiä eikä ole tietoa siitä, miten se kullakin rodulla periytyy. Kohtauksia saaneet koirat suositellaan viettävän asiantuntevan

eläinlääkärin tutkittavaksi, jotta diagnoosi varmistuu ja sairaista annetaan tieto rotuyhdistykselle. Epilepsiaa sairastavaa koiraa ei tule käyttää jalostukseen, ja on syytä käyttää harkintaa myös tämän yksilön jälkeläisten tai sisarusten jalostuskäytön suhteen. Myös vanhempien jalostuskäyttöä jatkossa on syytä harkita. Sukuja, joissa esiintyy epilepsiatapauksia, ei tule yhdistää.

Diabetes

Tiedossa on kaksi diabetes-tapausta, molemmat vanhemmalla iällä sairastuneita narttuja. Sairasta koiraa ei tule käyttää jalostukseen.

Purentavirheet, hammaspuutokset

Eurasierin hyväksytyt purenta on leikkaava tai tasapurenta. Epänormaalit purennat ovat hylkäävä virhe. Virheellinen purenta haittaa harvoin koiraa itseään, mutta se on näyttely- ja jalostuskäytön este. Hammaspuutoksista sallitaan korkeintaan kahden P1:n ja P2:n puuttuminen sekä molempien M3:n puutos. Kovin kattavaa tietoa purentavirheistä ja hammaspuutoksista rodussa ei ole, mutta sekä ylä- että alapurentaa (tai vino) esiintyy. P1:a ja P2:a puuttuu tai ne ovat hyvin pienet. Myös joitakin muita hammaspuutoksia on. Hylkääviä hammaspuutoksia (yksi tai useampi P3 tai P4, M1 tai M2) omaavia koiria ei ole perinteisesti pidetty jalostukseen sopivana. Hampaiden kokoon tulee kiinnittää jalostuksessa huomiota. Etuhampaiden (incivisa-hampaat kulmahampaiden välissä) hammasrivin tasaisuuteen tulee kiinnittää myös huomiota. Liian kapeita alaleukoja ei myöskään tule suosia, sillä niiden riskinä on alaleuan kulmahampaiden vastaaminen virheellisesti kitalakeen.

Synnynnäiset häntämutkat

Synnynnäinen häntämutka on nikamaepämuodostuma hännässä. Kaksi tai useampi nikamaa liittyy toisiinsa viiallisesti kulmautuneina. Häntämutkien katsotaan olevan periytyviä. Selvimmät häntämutkat ilmenevät jo yleensä vastasyntyneillä pennuilla. Häntämutkia tai lievempiä muutoksia esiintyy eurasiereilla silloin tällöin. Vika sellaisenaan ei aiheuta koiralle vaivaa. Häntämutka katsotaan näyttelyssä hylkääväksi virheeksi eikä tällaisia koiria tule käyttää jalostukseen. Aikuiselle eurasierille on tyypillistä, että sen hännän pää on jäykistynyt ja kippurassa (ns. kaksoiskierre tai paimenkoukku), mutta tällainen häntä ei kuitenkaan joistakin näyttelykehissä tapahtuneista väärinkäsityksistä huolimatta ole häntämutka.

Mahalaukun kiertymät

Rodussamme on tilastojen mukaan vuosien 1989-2010 sairastunut 11 eurasieria mahalaukun kiertymään. On epäilty, että mahalaukun supistumishäiriöt altistavat kiertymälle. Lisäksi liikunta ennen ja jälkeen ruokinnan saattaa lisätä riskiä saada kiertymä. Aluksi mahalaukku täyttyy kaasulla, lisäksi nestettä ja ruokaa on usein samanaikaisesti mahalaukussa. Täyttynyt mahalaukku saattaa pysyä normaaliasennossaan vatsaontelossa, jolloin puhutaan mahalaukun laajentumasta. Jos täyttynyt mahalaukku kiertyy ympäri, puhutaan mahalaukun laajentumasta ja kiertymästä. Laajentunut mahalaukku painaa suuria laskimoita aiheuttaen shokkioireita. Mahalaukun seinämä saattaa verenkiertohäiriöiden seurauksena mennä kuolioon ja jopa puhjeta. Mahalaukun kiertymään voi liittyä myös pernan ja suoliston kiertymä. Mahalaukun laajentuman ja kiertymän oireita ovat pahoinvointi, oksennusrytykset, apaattisuus, heikkous, vatsakipu ja vatsan turpoaminen kylkikaaren takaa. Mahalaukun laajentuman ja kiertymän hoitona käytetään shokkihoitona nestehoitoa ja kipulääkitystä. Seuraavaksi mahalaukku tyhjennetään kaasusta esimerkiksi mahaletkun avulla. Leikkauksessa mahalaukku käännetään oikeaan asentoon ja kiinnitetään vatsaontelon seinään. Tarvittaessa perna poistetaan, mikäli siinä on verenkiertohäiriöitä. Mahalaukun seinämää saatetaan joutua poistamaan kuolioitumisen vuoksi. Komplikaatioina saattaa muodostua vaurioita mahalaukun seinämiin tai esiintyä rytmihäiriöitä ja sydänlihaksen vaurioitumista. Ennuste riippuu laajentuman asteesta ja siitä kuinka nopeasti koiran hoito aloitetaan. N. 30-40% mahalaukun laajentumaan ja kiertymään sairastuneista koirista kuolee.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Saatavilla olevien tilastojen mukaan eurasierin yleisin kuolinsyy on vanhuus. Toiseksi eniten on ”kuolinsyytä ei ole ilmoitettu” tapauksia. Näistäkin suurin osa lienee keskimääräisen eliniän perusteella vanhuudenvaivojen takia lopetettuja. Kolmanneksi eniten ilmoitetun kuolinsyy, Maksan ja ruoansulatuskanavan sairauden, tarkempi syy oli yhdellä koiralla haiman vajaatoiminta (EPI) ja muilla mahalaukun kiertymä.

| Kuolinsyy | Keskim. elinikä | Yhteensä | % osuus |
|------------------------------------------|------------------------|----------|---------|
| Hengitystiesairaus | 12 vuotta 9 kuukautta | 1 | 2,9 % |
| Immunologinen sairaus | 8 vuotta 3 kuukautta | 1 | 2,9 % |
| Kasvainsairaudet, syöpä | 10 vuotta 6 kuukautta | 4 | 11,4 % |
| Kuollut ilman sairauden diagnosointia | 8 vuotta 5 kuukautta | 1 | 2,9 % |
| Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus | 7 vuotta 11 kuukautta | 6 | 17,1 % |
| Muu sairaus, jota ei ole listalla | 8 vuotta 1 kuukautta | 3 | 8,6 % |
| Tapaturma tai liikennevahinko | 6 vuotta 9 kuukautta | 3 | 8,6 % |
| Vanhuus (luonnollinen tai lopetus) | 13 vuotta 5 kuukautta | 8 | 22,9 % |
| Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus | 12 vuotta 10 kuukautta | 1 | 2,9 % |
| Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu | 12 vuotta 2 kuukautta | 7 | 20,0 % |
| Kaikki yhteensä | 10 vuotta 6 kuukautta | 35 | 100,0 % |

Taulukko poimittu Koiranetistä 1.8.2011

Eurasiereiden kuolinsyykartoitusta pyritään jatkamaan eri keinoin. Kuolinsyyden tarkempaan selvittelyyn on hyvä kiinnittää jatkossa enemmän huomiota. Vuoden 2004 terveystarkastuksessa saatiin joitakin vastauksia myös kuolinsyyhin. Kyselyyn vastattiin 85:en koiran osalta. Vastauksissa mainittiin seuraavat yhdeksän kuolinsyytä/syytä lopettamiseen:

- vesipään aiheuttaman sokeus
- mahalaukunkiertymä
- haiman vajaatoiminta
- mahdollinen sydänkohtaus (ei avattu)
- onnettomuus
- märkäkohtu ja harmaakaihin etenemisen aiheuttama käytöksen muuttuminen
- parantumaton autoimmuunireaktio silmissä (kyynelnesteen erityis loppui)
- syöpä munuaisissa
- maksan reunat repaleiset, tuntematonta vuotoa vatsakalvoon

4.3.4 Lisääntyminen

Viimeisten kolmen vuoden aikana noin puolet astutuksista on johtanut elävän pentueen syntymiseen. Syytä epäonnistumisiin on monia, osa näistä on ihmisestä johtuvia (kiire, väärä ajankohdasta, nuorta urosta rankaistu astumisesta), toisaalta urokset eivät välttämättä astu, nartut antavat hammasta, vaikka on ns. parhaat päivät tai narttu ei tule tiineeksi astutuksen onnistumisesta huolimatta. Synnytykset yleensä ovat helppoja ja sujuvat nopeasti. Emät hoitavat pentunsa hyvin ja maidontulo on riittävää. Kasvattajien pentue seurantakyselyvastausten perusteella pentukuolleisuutta esiintyy harvoin. Lähes kaikki kasvattajat ovat vastanneet pentuekyselyyn kaikkien pentueidensa osalta viimeisten kolmen vuoden aikana. Pennuissa olevia synnynnäisiä vikoja ja epämuodostumia on vain harvoja tapauksia. Niitä ovat olleet nivustyrä (1), puuttuvat vatsanpeitteet (2). Kuitenkaan pentujen kuolinsyytä ei ole jokaisessa tapauksessa raportoitu.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

On todennäköistä että liian suorat takakulmaukset altistavat jonkin verran polviongelmiille. Jonkin verran esiintyy myös kinnerahtautta, liian korkeita kintereitä ja erityisesti heikkoja, periksiantavia, ulkokierteisiäkin kintereitä, joihin tulee suhtautua vakavasti jalostuksessa, kuin myös polvi- ja kinnerkulmauksiin (mahdollinen patellaluksaatio –riski).

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä hyvinvointi- ja terveysongelmista

Keskeisimpinä terveysongelmina voidaan pitää lonkkaniveldysplasiaa, kilpirauhasen vajaatoimintaa, haiman vajaatoimintaa, mahalaukun kiertymiä, allergioita ja erilaisia iho-ongelmia. Haitta-asteeltaan vakavimpina ongelmina voidaan pitää lonkkaniveldysplasiaa ja erilaisia iho-ongelmia, koska ne saattavat haitata koiran jokapäiväistä elämää.

4.4 Ulkomuoto

Rodun nykyinen ulkomuoto vastaa rotumääritelmää ja terve rakenne mahdollistaa rodun käyttötarkoituksen eli seurakoirana olemisen. Suomessa eurasierit ovat yleisesti mittasuhteiltaan hyviä. Kevytluustoisia koiria esiintyy enemmän kuin raskasluustoisia. Kirsupigmenttien haalenevista on havaittavissa, ns. vaihtokirsuja. Epätasaisia hammasrivistöjä esiintyy varsinaisia purentavirheitä useammin. Puutteellisia eturintoja on nähtävissä. Niihin tulee kiinnittää yksityiskohtaisemmin huomiota, koska ne vaikuttavat liikkeisiin. Samoin on liian niukasti kulmautuneita koiria, jolloin takaosa on heikko. Näyttelyissä on palkittu D- ja E-lonkkaisia koiria (joilla on suorat takakulmat) erinomaisin arvosanoin, vaikka viat vaikuttavat takaliikkeisiin huomattavasti. Ulkomuotoarvostelussa tulee kiinnittää parempaa huomiota koiran takaosan liikkeisiin ja terveeseen rakenteeseen.

Rodun näyttelyaktiivisuus on viime vuosien aikana kasvanut huomattavasti, jolloin siihen on alettu panostaa entistä enemmän (koiran treenaus, turkin näyttelykunnostus jne.). Eurasierit ovat saavuttaneet viime aikoina pikkuhiljaa enemmän myös ryhmän paras ja toisinaan myös best in show sijoituksia. Sijoittuneet koirat ovat usein näyttäviä uroksia. Vaarana on näyttelyissä hyvin pärjänneiden urosten ylikäyttö ja liioiteltujen ulkomuodollisten piirteiden yleistyminen, esim. runsas pitkä ja pehmeä karva, kun rotumääritelmässä toivotaan keskipitkää karveaa karvoitusta.

Eurasiereiden näyttelytilasto 1989-2010, rekisteröintitiedot rekisteröintivuoden mukaan

| Vuosi | Näytte- lyitä | Tuoma- reita | Arvos- teluita | Eri koiria | SA | ERI | EH | 1 | H | 2 | T | 3 | EVA | HYL | 0 | Pen- nut | Tuon nit | Rekiste- röinnit |
|-------|------------------|-----------------|-------------------|---------------|-----|-----|----|-----|---|----|---|---|-----|-----|---|-------------|-------------|---------------------|
| 1989 | | | | | | | | | | | | | | | | | 5 | 5 |
| 1990 | | | | | | | | | | | | | | | | 12 | 1 | 13 |
| 1991 | 26 | 22 | 86 | 20 | 0 | 0 | 0 | 59 | 0 | 26 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 | 18 | 6 | 24 |
| 1992 | 26 | 3 | 84 | 24 | 40 | 0 | 0 | 65 | 0 | 16 | 0 | 0 | 0 | 0 | 3 | 30 | 2 | 32 |
| 1993 | 34 | 24 | 126 | 41 | 53 | 0 | 0 | 94 | 0 | 29 | 0 | 2 | 0 | 0 | 1 | 31 | | 31 |
| 1994 | 37 | 25 | 162 | 48 | 56 | 0 | 0 | 114 | 0 | 37 | 0 | 7 | 1 | 0 | 3 | 43 | | 43 |
| 1995 | 47 | 30 | 171 | 47 | 58 | 0 | 0 | 119 | 0 | 43 | 0 | 3 | 3 | 0 | 3 | 51 | 1 | 52 |
| 1996 | 41 | 25 | 192 | 67 | 76 | 0 | 0 | 134 | 0 | 51 | 0 | 3 | 2 | 0 | 2 | 32 | | 32 |
| 1997 | 44 | 35 | 173 | 64 | 73 | 0 | 0 | 124 | 0 | 42 | 0 | 5 | 1 | 0 | 1 | 48 | | 48 |
| 1998 | 48 | 30 | 175 | 56 | 43 | 0 | 0 | 125 | 0 | 40 | 0 | 2 | 1 | 0 | 7 | 53 | 2 | 55 |
| 1999 | 48 | 31 | 250 | 76 | 109 | 0 | 0 | 197 | 0 | 39 | 0 | 6 | 6 | 0 | 2 | 41 | 3 | 44 |
| 2000 | 52 | 37 | 244 | 80 | 107 | 0 | 0 | 170 | 0 | 51 | 0 | 9 | 6 | 0 | 8 | 23 | 1 | 24 |
| 2001 | 43 | 35 | 146 | 59 | 73 | 0 | 0 | 109 | 0 | 23 | 0 | 6 | 3 | 0 | 5 | 33 | | 33 |
| 2002 | 41 | 30 | 176 | 64 | 93 | 0 | 0 | 139 | 0 | 33 | 0 | 1 | 1 | 0 | 2 | 59 | 1 | 60 |

| | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
|------|-----|----|-----|----|----|-----|----|----|----|---|---|---|---|---|---|----|---|----|
| 2003 | 50 | 34 | 217 | 72 | 6 | 126 | 64 | 6 | 13 | 0 | 4 | 0 | 2 | 2 | 0 | 13 | 2 | 15 |
| 2004 | 54 | 32 | 174 | 53 | 0 | 103 | 37 | 3 | 21 | 0 | 5 | 0 | 1 | 4 | 0 | 25 | | 25 |
| 2005 | 48 | 37 | 179 | 59 | 0 | 117 | 40 | 1 | 13 | 0 | 3 | 0 | 3 | 2 | 0 | 31 | 7 | 38 |
| 2006 | 65 | 45 | 258 | 69 | 1 | 150 | 78 | 2 | 23 | 0 | 1 | 0 | 0 | 4 | 0 | 62 | | 62 |
| 2007 | 85 | 59 | 317 | 90 | 4 | 207 | 80 | 9 | 18 | 0 | 2 | 0 | 0 | 1 | 0 | 36 | 4 | 40 |
| 2008 | 75 | 57 | 292 | 75 | 0 | 185 | 77 | 6 | 20 | 0 | 4 | 0 | 0 | 0 | 0 | 34 | 4 | 38 |
| 2009 | 82 | 64 | 270 | 75 | 0 | 194 | 58 | 0 | 17 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 21 | 5 | 26 |
| 2010 | 100 | 77 | 333 | 75 | 16 | 199 | 80 | 22 | 27 | 0 | 3 | 0 | 2 | 0 | 0 | 49 | 7 | 56 |

Huom. Tilastossa on myös Suomessa näyttelyissä olleet ulkomaiset koirat sekä suomalaisten koirien tulokset ulkomailla sen mukaan kuin on aikanaan ilmoitettu. Pentutuloksia ei ole mukana.

5 YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Eurasierien edellinen tavoiteohjelma astui voimaan 1.1.2007. Siinä esitetyt tavoitteet oli mainittu suhteellisen väljästi, joten konkreettista listaa toteutuneista tavoitteista on vaikea esittää. Tavoitteena oli jalostaa rotumääritelmän mukaisia terveitä koiria, ja pyrkiä ennaltaehkäisemään sellaisten periytyvien vikojen ja sairauksien leviämistä, jotka alentavat koiran elinkykyä tai aiheuttavat sen elämän laadun alenemisen. Myös tyyppi tulee säilyttää, eikä eurasier saa muistuttaa liikaa mitään alkuperäisrotuaan, vaan sen on oltava täysin oma tyyppinsä. Geenipohja tulee pitää riittävän leveänä.

Tavoitteena oli tehollisen populaation kasvattaminen, mikä onkin toteutunut. Suhdeluku jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen välillä oli vuosina 1989-1998 (26/36), nyt laskettuna vuosilta 1990-2008 (56/79). Astutusmatkoja ulkomaille tehtiin muutamia ja muutama tuontikoira tuotiin myös maahan. Ennen vuotta 2007 tuoduilla koirilla on ollut suurin merkitys tämän aikavälin jalostukselle.

Ulkomuodoltaan eurasier on yhä tasapainoisesti rakentunut, keskikokoinen, ja ”oman” näköisensä. Liioittelua ei ole huomattavissa. Yleisesti ottaen kirjavuus on lisääntynyt rodun yksilöiden välillä Suomessa ja nähtävissä on myös enemmän kevyitä ja/tai kapeita koiria, mikä näkyy esim. etuosan liikkeissä. Myös takaosien rakenteessa on havaittavissa lisääntyntä heikkoutta - erityisesti suorat polvet.

Luonteen suhteen ei muuten ole tapahtunut suurempia muutoksia, mutta yhä useampaa koiraa kuvataan vilkkaaksi eikä niinkään tyypillisen rauhalliseksi ja tasapainoiseksi. Vilkkauden myötä tulee lisää vieraisiin varsin kiinnostuneesti suhtautuvia koiria. Pitkälti ”liian” pidättyväiset koirat ovat vähentyneet esim. näyttelykehistä, kun ymmärrys ja tietoisuus kasvuvaiheen kasvatuksen tärkeydestä ovat lisääntyneet. Vahvaan hermorakenteeseen pitää edelleen kiinnittää huomiota, että tyypillinen luonne säilyisi. Vuonna 2008 toteutetun terveystarkastuksen luonneosassa kerrottiin joillakin koirilla esiintyvän riistaviettä. Kyselyssä tuli esille myös voimakas perhekeskeisyys ja varautuneisuus alussa vieraita kohtaan.

Ensimmäisessä tavoiteohjelmassa oli kirjattu suositukseksi tutkituttua jalostukseen käytettävät koirat haiman vajaatoiminnan osalta. Vuoden 1998 tutkimuksien jälkeen koiria on tutkittu satunnaisesti. Haimatutkimuksia ei ole pidetty tarpeellisina muutoin kuin sairastuneiden koirien lähisukulaisilla.

Jalostukseen käytettäville koirille suositeltiin PEVISA-ohjelmaan sisältyvien pakollisten lonkka- ja silmätutkimusten lisäksi myös kyynärnivelten, polvien ja kilpirauhasen toiminnan ja haiman tutkimista.

Koiranetin mukaan vuosina 1990-2000 jalostukseen käytetyistä nartuista 70% oli A-lonkkaisia, 9 % B-lonkkaisia, 9 % C-lonkkaisia, 9% D-lonkkaisia ja 12% tutkimattomia. Saman ajanjakson prosenttiosuudet urosten kohdalla ovat seuraavanlaiset: 53% käytetyistä uroksista oli A-lonkkaisia, 20% B-lonkkaisia, 10% C-lonkkaisia ja 17% tutkimattomia. Johtuen siitä että koiranettiin ei ole kirjattu kaikkien ulkomaisten jalostukseen käytettyjen urosten lonkkatuloksia, vaikuttaa tutkimattomien määrä suurelta. IFEZ tietojen perusteella todelliset lukemat ovat: A = 63%, B = 23%, C=10%, D/E=0% ja tutkimattomia 3%. Tutkimattomien koirien käyttö oli mahdollista ennen PEVISA-ohjelmaa. Se, että rekisteröintirajoituksissa ei ole raja-arvoja, ei ole johtanut suuressa määrin lonkkanivelen kasvuhäiriön omaavien koirien käyttöön jalostuksessa. Vuosien 2000-2010 aikana A-lonkkaisten narttujen osuus jalostukseen käytettävistä koirista on vähentynyt. Niitä oli 50% käytetyistä nartuista. 26% oli B-lonkkaisia, 20% C-lonkkaisia ja D-lonkkaisia 4%. Urosten kohdalla taas A-lonkkaisten osuus käytetyistä uroksista oli huomattavasti kasvanut. Niitä oli 73%, B-lonkkaisia 17% ja C-lonkkaisia 10%. D tai E lonkkaisia uroksia ei käytetty. C-lonkkaiselle, jolla on terveet vanhemmat, on suositeltu tervettä partneria. Edellisessä ohjelmassa suositeltiin, että C-lonkkaista, jonka jompikumpi vanhempi on sairas, ei käytettäisi jalostukseen. Suositusta on noudatettu kiittävästi, vuosina 2005-2010 ei syntynyt yhtäkään pentuetta C-lonkkaiselle koiralle jonka vanhemmista toinen on sairas.

Jalostussuositusten ansiosta vuosina 2008-2010 A- ja B-lonkkaisten koirien osuus kaikista a. vuosina syntyneistä koirista on kasvussa ja C-lonkkaisten koirien määrä on saatu laskemaan (82%/16%).

6 JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Eurasier on seurakoira. Sen tulee olla käyttäytymiseltään, terveydeltään ja ulkomuodoltaan nyky-yhteiskuntaan sopeutuva. Seurakoira ei saa olla luonteeltaan arka tai aggressiivinen. Ulkomuodon tulee olla liioittelematon, eikä ulkomuoto saa ohjata rodun jalostusta. Jokapäiväiseen elämään vaikuttavat terveydelliset ongelmat tulee pyrkiä poistamaan jalostuksella.

Tavoitteena on jalostaa rotumääritelmän mukaisia terveitä koiria, ja pyrkiä ennaltaehkäisemään sellaisten periytyvien vikojen ja sairauksien leviämistä, jotka alentavat koiran elinkykyä tai aiheuttavat sen elämän laadun alenemisen. Koirien rakenteen ja terveyden on oltava sellaiset, että ne pystyvät toimimaan monipuolisina harrastuskoirina ja seuralaisena.

Tavoitteena on vaikuttaa kasvattajiin niin, että kasvattajat harjoittaisivat suunnitelmallista jalostusta.

Jalostuspohja

Yhtenä tärkeimmistä jalostustavoitteista seuraavalle viidelle vuodelle on tehollisen populaatiokoon kasvattaminen. Pyritään huolehtimaan jalostukseen käytettävien koirien määrästä niin, että jalostusuroksia on enemmän suhteessa narttuihin. Rekisteröintien määrää tulee saada nostettua ja vakiinnutettua ainakin hieman. Samanaikaisesti tavoitteena on pitää yhdistelmien sukusiitosaste matalana (alle 4% 6:lla sukupolvella laskettuna).

Harkittuja astutusmatkoja ulkomaille ja tuontisperman käyttöä pyritään lisäämään, kuten myös harkittuja uusien koirien tuomista maahan, esim. risteytyspentueista. Halukkuutta risteytyspentueen tekemiseen alkuperäisrotuihin on, mutta tiedonhankintaa on jatkettava ennen sen toteuttamista. Luvan anominen ja risteytyspentujen rekisteröinti vaativat lisäselvitystä.

Koiran terveys

Jalostukseen käytettävien koirien tulee olla terveitä ja hyväkuntoisia. PEVISA-ohjelmaan sisällytettyjen lonkka- ja silmätutkimusten lisäksi tavoitteena on, että jalostukseen käytettyjen koirien

kyynärnivelet ja polvet on tutkittu. Tavoitteena on distichiasis-tapauksien vähentäminen. Tavoitteena on, että koiran omistajat kertoisivat jalostustoimikunnalle aina myös virallisten silmätarkastusten ulkopuolella todetuista distichiasis-löydöksistä ja siitä vaivaavatko ylimääräiset ripset koiraa ja vaativatko hoitoa. Koiran omistajien toivotaan kertovan jalostustoimikunnalle myös muista ilmenneistä ongelmista, vioista ja sairauksista, niiden hoidosta ja etenemisestä. Tietoa tullaan jatkossakin keräämään esimerkiksi terveystarkastuksen avulla, ja toivomuksena on, että tietoa saadaan avoimesti.

HD, Lonkkanivelen kasvuhäiriö

Rodussa esiintyy jonkin verran lonkkavikaa. Vuosina 2005-2009 syntyneistä tervelonkkaisia oli yhteensä 66% C, D ja E lonkkaisia oli yhteensä 44% (kts. kaavio alla). Tavoite seuraavalle viidelle vuodelle on vähentää sairaiden osuutta 10%. Tähän päästään käyttämällä vain tervelonkkaisia koiria, ja lisäämällä tietoisuutta pennun ravinnon, lihavuusasteen ja liikunnan vaikutuksista nivelten kehitykseen.

Lonkkatutkimustilasto 2005-2010 syntymävuoden mukaan

| Vuosi | Tutk. Ikm. | A | B | C | D | E |
|-----------------|-------------------|------------|------------|------------|------------|-----------|
| 2005 | 24 | 46% | 21% | 12% | 17% | 4% |
| 2006 | 26 | 31% | 8% | 31% | 31% | 0% |
| 2007 | 18 | 56% | 28% | 6% | 6% | 6% |
| 2008 | 20 | 65% | 15% | 15% | 5% | 0% |
| 2009 | 13 | 69% | 8% | 23% | 0% | 0% |
| 2010 | 5 | 100% | 0% | 0% | 0% | 0% |
| Yhteensä | 106 | 61% | 13% | 15% | 10% | 2% |

Lähde: KoiraNet 10.8.2011

ED, Kyynärnivelen kasvuhäiriö

Vuosina 1990-2003 sairaita (1 tai 2 aste) oli 11% tutkituista. Vuosina 2004-2010 on sairaita (1 tai 2 aste) ollut 4%, joista suurin osa astetta 1. 3-asteen kyynäriä ei ole Suomessa todettu. Kyynärpäitä ei tutkita kaikissa Keski-Euroopan maissa, mutta esim. Ruotsissa kyynärnivelen ongelmat ovat lisääntyneet. Kyynärnivelen osalta tavoite seuraavalle viidelle vuodelle olisi että sairaiden osuus pysyisi alle 10%, ja että niistäkin suurin osa olisi astetta yksi.

Silmät

Silmätutkimukseen on alettu kiinnittää enemmän huomiota suurissa eurasier maissa, joka tarkoittaa käytännössä että silmistä tutkitaan muutakin kuin ripset ja luomet. Tämä kehitys edesauttaa silmänsairauksien vastustamista myös Suomessa. Silmätutkimuksissa useimmiten havaittava sairaus on silti distichiasis.

Rotuyhdistyksen tavoitteena seuraavan viiden vuoden aikana on pitää muiden kuin distichiasiksen osalta silmänsairaus tilanne vähintään nykyisellä hyvällä tasolla.

Distichiasiksen osalta tavoitteena on tapauksien vähentäminen. Tavoitteena on, että koiran omistajat kertoisivat jalostustoimikunnalle aina myös virallisten silmätarkastusten ulkopuolella todetuista distichiasis-löydöksistä ja siitä vaivaavatko ylimääräiset ripset koiraa ja vaativatko hoitoa. Silmätarkastustulokset voivat vaihdella yksilöittäin koskien ylimääräisiä ripsiä ns. terveestä sairaaseen. Kaikkia vanhempia tapauksia ei myöskään ole merkitty tarkastuslomakkeisiin. Tämä sekä ripsien "elävyys" (välillä on ylimääräisiä ripsiä, välillä ei) tekee niiden vastustamisen vaikeaksi.

PL - Patellaluksaatio

Vuosina 1990-2003 patellaluksaatiota tavattiin 8%:lla tutkituista. Vuosina 2003-2010 patellaluksaatiota tavattiin 8%:lla tutkituista. 3-asteen luksaatiota ei ole Suomessa todettu.

Polvitutkimus on rodulle pakollinen useimmissa keski-euroopan maissa (mm. Saksa, Itävalta, Sveitsi). 2-asteen luksaatio aiheuttaa jo koiralle ongelmia, varsinkin jos sen kulmaukset ovat

puutteelliset. Jalostustoimikunnan tiedossa on muutamia leikattuja/leikkaukseen menossa olevia polvilumpionluksaatiosta kärsiviä koiria. Luksoituminen haittaa esim. agilityn harrastusta. Tavoite seuraavalle viidelle vuodelle on että kasvattajat kiinnittäisivät enemmän huomiota jalostustyössä takaosan kulmauksiin, ja että sairaiden osuus pysyisi 8%:ssa tai sen alle. Rotuyhdistyksen jatkaessa yhteistyötä IFEZ:n laatuvaatimusten puitteissa, on tarpeen lisätä polvitutkimusrekisteröinnin ehdoksi myös Suomessa. Suurin osa kasvattajista tutkituttaakin jo polvet vapaaehtoisesti ja rutiininomaisesti.

Muut sairaudet ja viat

Muiden sairauksien osalta pyritään vastustamaan niiden lisääntymistä keräämällä ja tilastoimalla tietoa, sekä jakamalla sitä kasvattajille ja harrastajille.

Tavoitteena on että seuraavan viiden vuoden aikana haiman ja kilpirauhasen vajaatoiminta ei lisääntyisi, ja että kansainvälisen yhteistyön kautta saataisiin lisää tietoa sairauksien periytymismekanismeista rodulla.

Lisääntyminen

Lisääntymisen tulisi olla mahdollisimman luonnollista. Luonnollinen astutus ja synnytys ovat tavoitteena. Keinohedelmöitystä ei tulisi käyttää, jolleivät koirat ole ensin lisääntyneet luonnollisesti. Rodussa narttu synnyttää yleensä itse ilman ongelmia ja hoitaa pentunsa hyvin. Keisarinleikkauksia on suhteessa vähän. Astutus- ja tiinehtymisongelmia esiintyy jonkin verran. Kasvattajien tulisi kiinnittää enemmän huomiota oikeaan ajankohtaan ja käyttää jalostukseen vain hyvin sukupuolivietin omaavia koiria. Pentukuolleisuutta esiintyy harvoin.

Luonne

Luonteen huomioiminen jalostuksessa on ensiarvoisen tärkeää. Tavoitteena on, että eurasier on edelleen tasapainoinen, rauhallinen, itsevarma ja korkean ärsytyskynnyksen omaava. Tällainen koira harvemmin myöskään pelkää vieraita ihmisiä, koiria tai paikkoja vaan suhtautuu lähes kaikkiin ja kaikkeen itsevarmasti ja sopeutuu erinomaisesti uusiin tilanteisiin, olettaen perusluonteen lisäksi sen saaneen johdonmukaisen peruskasvatuksen sekä virikkeitä kasvuiässä. Sillä on chow chowmaista omanarvontuntoa, wolfspitzin oppivaisuutta ja samojedinkoiran avoimuutta uusia asioita kohtaan, vaikka se on eurasiermaisen pidättyväinen vieraita kohtaan. Se tutustuu mielellään omilla ehdoillaan, eli silloin ja siten kun sille itselle sopii, ja sen jälkeen se menee omalle paikalleen tarkkailemaan tilannetta rauhallisesti. Se, että eurasier ei ole juurikaan kiinnostunut vieraista, on rodulle tyypillistä käytöstä. Rodussa esiintyy tällä hetkellä hyvinkin erilaisia luonteita, pidättyväisestä erittäin avoimiin ja sosiaalisiin koiriin.

Tavoitteena on käyttää jalostukseen koiria, jotka ovat luonteeltaan tasapainoisia, itsevarmoja ja niillä on vahva hermorakenne. Eurasier on seurakoira, eikä esim. suojeluvaisto ole millään muotoa ominaisuus, jota seurakoiran käytöksessä tulisi vahvistaa, tukea tai tuoda esiin jalostuksessa.

Rodussa esiintyy jonkin verran arkoja ja pelokkaita koiria. Arkuus, hermostuneisuus tai vihaisuus eivät ole eurasierille kuuluvia luonteenpiirteitä. Vihaisia tai edes arkoja eurasiereita ei saa missään tapauksessa palkita näyttelyssä tai käyttää jalostukseen.

Ulkomuodolliset ominaisuudet

Tavoitteena on rotumääritelmän mukainen tyyppi, jolloin tulee kiinnittää erityistä huomiota rakenneongelmien karsimiseen, mm. liian suorat polvi- ja kinnerkulmaukset, heikot kintereet, vähäiset eturinnat, suorat etuosat. Myös tyyppi tulee säilyttää, eikä eurasier saa muistuttaa liikaa mitään alkuperäisrotuaan, vaan sen on oltava täysin oma tyyppinsä. Oikean tyyppin säilyttämisessä on otettava huomioon, että koira on tasapainoisesti rakentunut, keskikokoinen, luustoltaan keskivahva, kohtuullisesti kulmautunut, oikeat mittasuhteet omaava, ja sillä on rodulle tyypilliset yksityiskohdat, kuten oikea pään tyyppi: tasapainoinen, ylhäältä ja sivusta katsottuna pään muoto kiilamainen, yhdensuuntainen, kallo-osa ei liian leveä, litteä otsa, jossa selkeä ot-

sauurre, otsapenger vähäinen, vahvat leuat, rodunomainen ilme – ovaalit silmät ja korvankärjet ja otsapenkereen keskikohta muodostavat tasasivuisen kolmion.

Huomiota on jatkossakin kiinnitettävä luonteeseen, geenipohjan laajuuteen, terveydellisiin seikkoihin ja ulkomuotoon terveen rakenteen osalta. Erityisesti kantayksilöiden vähäisestä määrästä johtuva geenien monimuotoisuuden katoaminen uhkaa. Seuraavan viiden vuoden tavoitteena on sukusiitosasteen pitäminen yhdistelmissä alle 4% (6:ssa sukupolvessa laskettuna).

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Terveys

Rekisteröinnin edellytyksenä on, että jalostukseen käytettävällä koiralla on virallinen lonkka- ja silmätarkastuslausunto.

Yhdistys suosittelee, että jalostukseen käytetään koiria, joilla on lonkkakuvaustulos A tai B. Mikäli jalostukseen käytetään C-lonkkaista koiraa, tulee sen molempien vanhempien olla A tai B-lonkkaisia samoin kuin yhdistelmän toisen vanhemman.

Myös kyynärpäiden kuvauttamista ja polvien tutkituttamista suositellaan. Jalostukseen suositellaan käytettävän ainoastaan 0- tai 1-asteen kyynärpäät/polvet omaavia koiria. Jos koiran kyynärpäät tai polvet eivät ole terveet, tulee suunnitellun pentueen toisen vanhemman olla näiltä osin terve.

Koiralla on virallinen, voimassa oleva silmätarkastuslausunto, eikä se osoita oireita perinnöllisistä silmäsairauksista: HARMAAKAIHI, PRA, PHTVL/PHPV (poislukien aste 1), entropium (sisäänpäin kääntynyt luomi) tai ektropium (ulospäin kääntynyt luomi) eikä RD (poislukien mRD), glaukooma. Suomen Kennelliiton silmäryöryhmän esityksen mukaisesti jalostuksesta ei voi enää jatkossa täysin sulkea pois multifokaalinen RD (mRD) tai PHTVL/PHPV-sairauden aste 1 diagnosoituja koiria. Suositellaan kuitenkin, että tällainen koira tulee parittaa vain kyseisen sairauden suhteen täysin terveen koiran kanssa.

Jos koiralla on distichiasis (cilia aberranta) löydöksiä, tulee suunnittelun pentueen toisen vanhemman olla ehdottomasti distichiasis-vapaa. Silmätarkastustuloksissa on syytä ottaa huomioon se, että distichiasis-löydökset voivat tulla ja mennä – puhdas silmätarkastuslausunto ei tarkoita, ettei koiralta voisi seuraavassa tarkastuksessa löytyä ylimääräisiä silmäripsiä tai päinvas-toin. Myöskään kaikkia distichiasis löydöksiä ei ole merkitty silmätarkastuslausuntoihin. Koiran omistajan olisi hyvä varmistaa niiden merkitseminen huomauttamalla asiasta tutkivalle eläinlääkärille ja ilmoittaa virallisten silmätarkastusten välillä löydettyistä ylimääräisistä ripsistä jalostus-toimikunnalle.

Sekä entropium että ektropium ovat mainittu eurasierin rotumääritelmässä hylkäävinä virheinä. Sairaita ei suositella käytettävän jalostukseen.

Perinnöllistä harmaakaihia sairastavia koiria ei tule käyttää jalostukseen. Myös sairaan yksilön sisarusten jalostuskäyttöä tulisi harkita tarkkaan ja varsinkin välttää kahden mahdollisen kanta-jan yhdistelmää.

PRA sairaita koiria ei tule käyttää jalostukseen. Myös sairaan yksilön sisarusten jalostuskäyttöä tulisi harkita tarkkaan, taudin kantajiksi tiedettyjä yksilöitä ei tulisi käyttää jalostukseen.

Suosittelaa ettei yhdistelmän sukusiitosaste ylittäisi 4%:ia kuudella sukupolvella laskettuna.

Suosittelaa, että jalostukseen käytettävät koirat testattaisiin kilpirauhasen vajaatoiminnan osalta. Nuorille, 1-2 vuotta vanhoille koirille suositellaan TGAA-testiä (tyreoglobuliinivasta-ainetestä). Yli 2-vuotiailta koirilta suositellaan lisäksi määritettävän TSH ja T4 hormoni-arvot.

Koira, jonka TGAA-testitulos on positiivinen, joka ei osoita kilpirauhasen vajaatoiminnan oireita ja sen TSH ja T4 arvot ovat viitearvojen sisällä, voidaan parittaa vain TGAA negatiivisen koiran, jolla on normaalit TSH ja T4 arvot, kanssa. Käytettäessä TGAA positiivista koiraa jalostukseen sen TSH ja T4 hormoniarvojen määrittämisestä ei saa astutushetkellä olla yli 6kk aikaa ja koiraa tulisi käyttää jalostukseen vasta 4-vuotiaana tai vanhempana. Jalostukseen käytetyn TGAA positiivisen koiran jälkeläiset tulee tutkia kilpirauhasen vajaatoiminnan osalta.

Yhdistelmää, jossa esiintyy molemmin puolin lähisuvussa useita mahalaukun kiertymiä, ei suositella tehtäväksi.

Kahta huonosti takaa kulmautunutta koiraa ei suositella yhdistettäväksi, kulmauksiltaan liian suora takaosan rakenne altistaa polvilumpion luksaatiolle.

Kahta hammaspuutoksen omaavaa koiraa ei suositella yhdistettäväksi.

Niiltä koirilta joiden lähisuvussa on esiintynyt haimasairautta, tulee tutkia haima ennen jalostuskäyttöä. Koiran verestä määritetään TLI-pitoisuus.

Koiraa, joka todistetusti sairastaa jotakin vakavaa ja koiran pidon kannalta merkittävää perinnöllistä sairautta, kuten haiman vajaatoimintaa, kilpirauhasen vajaatoimintaa, epilepsiaa tai jotakin muuta sisäelinsairautta, ei tule käyttää jalostukseen. Allergista koiraa ei tule käyttää jalostukseen.

Nartun tulee olla vähintään 18 kuukauden ikäinen ennen ensimmäistä astutusta. Ensikertalaisen nartun yläikärajaksi suositellaan 5 vuotta ja jo synnyttäneen nartun yläikärajaksi 8 vuotta. Narttu ei saa olla yli 5-vuotias saadessaan ensimmäiset pennut, ilman perusteltua syytä. Uroksen tulee olla vähintään 12 kuukauden ikäinen käytettäessä sitä ensimmäistä kertaa siitokseen.

Luonne

Suosittelaa että jalostustukseen käytettävällä koiralla olisi joko MH-kuvaus tai luonnetesti suoritettuna, tai kahden eri ulkomuototuomarin näyttelyssä antama arvio käyttäytymisestä.

Arkoja tai aggressiivisia koiria ei tule käyttää jalostukseen. Seurakoirana oleminen on myös käyttöominaisuus, luonteen huomioiminen jalostuksessa on ensiarvoisen tärkeää

Ulkomuotoa koskevat vaatimukset

Jalostukseen käytettävällä koiralla tulee olla näyttöä sen luonteen ja ulkomuodon sopivuudesta suvunjatkamiseen: koiralla on mieluiten vähintään yksi näyttelytulos arvosanalla ”erinomainen”, ”erittäin hyvät” tai ”hyvä”. Näyttelykäynnin voi korvata virallinen jalostustarkastus. Myös koiran aikaisempi jälkeläisnäyttö huomioidaan. Jalostustarkastusta suositellaan kaikille jalostukseen käytettäville koirille, erityisesti niille, jotka eivät ole käyneet näyttelyssä.

Muita suosituksia

Matador-jalostusta tulee välttää. Suositus on, ettei yhden uroksen vuosittainen pentumäärä ilman perusteltua syytä ylitä 10 %:ia kahden peräkkäisen vuoden rekisteröityjen pentujen yhteenlasketusta määrästä, tai ylitä 5 %:ia sukupolvea kohden, eli neljänä peräkkäisenä vuonna syntyneistä. Jälkimmäinen kahdesta vuodesta on aina meneillään oleva vuosi, joten ennakointi on paikallaan. Suosituksen ylittäminen on perusteltua ainoastaan tapauksessa, jossa jalostukseen käytettävän koiran sukulaisuusaste jo olemassa olevaan kantaan on poikkeuksellisen pieni. Uroksen omistajan on osaltaan huolehdittava, ettei pentumäärä ylitä. Myös nartun omistajan on syytä kiinnittää huomiota rodun teholliseen populaatioon. Suositellaan että uroksen maksimijälkeläismäärä sen elinikänä olisi 20 pentua.

Jalostustoimikunta seuraa urosten käyttömääriä ja laatii jälkeläistilastoja ja tiedottaa niistä. On suositeltavaa käyttää mahdollisimman monia eri uroksia ja narttuja, kuten myös harkittuja astu-

tusmatkoja ulkomaille ja harkittua tuontikoirien käyttöä. Myös vanhempia, edelleen terveitä koiria kannattaa ottaa jalostuskäyttöön.

6.3 Rotua harrastavan yhdistyksen toimenpiteet

Eurasier kuuluu PEVISAan, jossa määritellään lonkka- ja silmätutkimuspakko. Raja-arvoja ei ole. Terveystutkimusten tärkeydestä tiedotetaan kasvattajille ja omistajille. Yhdistys järjestää joukkoterveystutkimuksia ja kannustaa osallistumista tukemalla tutkimuskustannuksia.

Yhdistyksen tavoitteena on vaikuttaa kasvattajiin tietoa jakamalla. Yhdistys kartoittaa yleisimpien sairauksien ja vikojen esiintymisestä, ilmenemistä ja etenemisestä rodulla (esim. todellinen distichiasis-tilanne, sisäelinsairaudet). Kannan säilyttämiseen terveenä voidaan vaikuttaa jalostusvalinnoilla käytettävissä olevien tutkimustietojen pohjalta sekä tutkittujen koirien määrän lisäämisellä. Geenipohjan säilyttämisen ja laajentamisen tavoitteeseen pyritään rajoittamalla suosituimpien urosten liikakäyttöä siitokseen (jalostusuroslista) ja pyrkimällä vaikuttamaan kasvattajiin niin, että maahan tuodut koirat sekä tehtävät yhdistelmät olisivat mahdollisimman paljon geenipohjaa laajentavia. Ensisijaisena tarkoituksena ei ole rajata koirien käyttöä, vaan pyrkiä minimoimaan suurimman riskin sisältävät yhdistelmät. Kriteerinä käytetään yhdistyksen tietokannassa olevia sairaustietoja pentujen vanhemmista, niiden sisaruksista ja aikaisemmista pentueista.

Ulkomuodon osalta yhdistys pyrkii kannustamaan eurasierin omistajia osallistumaan jalostustarkastuksiin ja näyttelyihin. Jalostustarkastusta suositellaan kaikille jalostukseen käytettäville koirille, erityisesti niille, jotka eivät ole käyneet näyttelyssä. Jalostustarkastus järjestetään kerran vuodessa.

Terveys- ja kasvattajakyselyiden avulla yhdistys pyrkii kartoittamaan eurasierien luonne- ja terveystilannetta joka neljäs vuosi. Pennunostajille jaetaan tietoa suullisesti ja kirjallisesti esim. pentuoppaan muodossa. Tietoa rodun tilasta, jalostustavoitteista ja jalostussuosituksista jaetaan yhdistyksen lehden, internet sivujen ja tapahtumien välityksellä.

Yhteistyössä rotujärjestönsä kanssa yhdistys pyrkii osallistumaan ulkomuototuomareiden kouluttamiseen, ja vaikuttamaan siihen suuntaan että epätyypillisiä/puutteellisen rakenteen omaavia eurasiereita ei näyttelyssä palkittaisi.

Yhdistys järjestää sopivat koirat ulkomuototuomarikoulutuksiin ja tuo arvosteluissa huomioitavia asioita esille koulutuksissa. Esimerkiksi rodunomainen luonne tulee tulevaisuudessa entistä paremmin ottaa huomioon mm. kouluttamalla ulkomuototuomareita kiinnittämään arvosteluissaan huomiota rodunomaiseen luonteeseen sekä jakamalla kasvattajille, etenkin aloitteleville, runsaasti tietoa ja järjestämällä tapahtumia (luonnetestejä, jalostustarkastuksia), jotka edistävät kasvattajien valveutuneisuutta näitä asioita kohtaan, antavat valmiuksia ”kouluttaa” puolestaan pennun ostajia ja ottaa luonne huomioon tärkeimpänä jalostettavana ominaisuutena.

Kansainvälinen yhteistyö on tärkeää rodulle ja sitä tullaan jatkamaan mahdollisimman paljon. Tulevaisuudessa on toivottavasti käytettävissä yhä kattavammin kansainvälisiä terveys-, sairaus- ja kuolinsyytilastoja sekä tietokantoja. Näitä toimia on jo käynnissä kansainvälisessä eurasieriyhdistyksessä (IFEZ). Yhdistys vie osaltaan eteenpäin terveiden eurasierien jalostusta tiedottamalla Suomen koirakannasta ja sen terveystutkimustuloksista.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rotuyhdistyksen tulee seurata rodun terveys- ja luonnetilannetta sekä Suomessa että ulkomailla ja olla valppaana toimimaan ja ohjeistamaan kasvattajia uuden riskin syntyessä tai uhatessa. Pidetään huoli tehollisen populaation parantamisesta pyrkimällä laajaan eri koirien käyttöön. Ulkomuotoseikkoihin pyritään vaikuttamaan ulkomuototuomarikoulutuksen avulla.

Tarvittaessa otetaan Suomen Kennelliitto apuun ongelmien ratkaisemiseksi (rekisteröintimääräykset, kasvattajien valvonta jne.).

| | Vahvuudet | Heikkoudet | Mahdollisuudet | Uhat |
|------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Populaatio | Useampi kasvattaja hakee "uutta verta" käyttämällä nartulleen ulkomaalaista urosta tai tuontien kautta Kansainvälinen yhteistyö | Vuosittaiset rekisteröinnit saattavat olla hyvinkin vähäisiä, kannan koko liian pieni Käyttämätöntä materiaalia reservissä | Useampia tuonteja suunnitteilla, innokkaita uusia harrastajia Keinosiemennys antaa lisää mahdollisuuksia Risteytyksistä saadaan uutta geneettistä materiaalia | Geenipohjan supistuminen entisestään Tuontiurosten liikakäyttö Astutus/tiinehtymis ongelmien lisääntyminen |
| Luonne | Koirat pääosin yhteiskuntakelpoisia, aggressiivisuus harvinaista | Arkoja ja epävarmoja koiria on Puutteita pentujen ja nuorten koirien kasvatuksessa ja valistuksessa ("Eurasier on nalle, josta voi kasvaa karhu") | Säilyminen hyvänä todennäköistä, kun luonteisiin kiinnitetään yhä enemmän huomiota, ei pelkkään sosiaalisuuteen vaan myös hermorakenteeseen Valistuksen positiivisia tuloksia jo nähtävissä | Arkoja ja epävarmoja koiria käytetään jalostukseen ja taipumus periytyy Väärää rotutietoa jakavat koirakirjat, harrastajat |
| Terveys | Melko terve rotu Ei liioiteltuja piirteitä | Terveystilastojen huono vertailtavuus muiden maiden kanssa > tutkitaan suppeammin ja oletetaan tutkimattomien koirien olevan terveitä (esim. silmät), negatiivisten asioiden kieltäminen Allergioiden ja iho-ongelmien yleistyminen | Monipuolisempi ja yksilöidympi tiedonkeruu eri sairauksista, eliniästä ja kuolinsyistä Kansainvälinen eurasier-tietokanta Avoimuuden ja yhteistyön toivottava lisääntyminen | Uusien perinnöllisten sairauksien hiipiminen rotuun tai vanhojen yleistyminen, jos kasvattajilla ei tietoa käytettävissä tai siitä ei välitetä, tai koirien sukuja ei tutkittu (tuontikoirat) Geenipohja pienenee |
| Rakenne | Hyviä koiria monista eri linjoista Todella huonoja ei oikeastaan ole Rodun kirjavuus rikkautena (saksalainen näkemys), voidaan nähdä myös heikkoutena | Raajarakenteen heikentyminen, liian suorat polvi- ja kinnerkulmaukset, eturinnan häviäminen Hyvästäkin vanhemmista syntyy huonorakenteisia jälkeläisiä > rodun kirjavuus | Tason parantaminen ennalleen/säilyttämisen mahdollista Kotimaisten tuomareiden ajan tasalla pitäminen auttaa tason säilyttämisessä | Ulkomuototuomarit alkavat suosia näyttävämpiä (suurempia, karvaisempia) koiria Rakennevirheiden lisääntyminen voi tapahtua erittäin nopeasti |

| | | | | |
|----------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| | (suomalainen näkemys) | | | |
| Rodun markkina-potentiaali | Kysyntä ylittää tarjonnan Kasvattajat voivat valita pennunostajat Ei pentutehtailua Hyvin maltillista kasvatusta | Rodulla ei ole hyötykäyttöä "Tavallisen" näköinen, ei eroa tarpeeksi muista pystykorvaroduista Ei suurta viehätystä esim. "näyttelykoirana", toisaalta myös vahvuus | Sopeutuvaisuus (hiljainen, ei vaadi ylen määrin aktiviteetteja, rauhallinen) ja yli-innokkuuden puute kaikkia vieraita kohtaan viehättää nyky-yhteiskunnassa yhä enemmän | Vuosittaiset rekisteröinnit ajoittain hyvin vähäisiä; muutama epäonnistunut astutus näkyy heti markkinoissa > osa ostajista vaihtaa rotua, koska pennun odotusaika on liian pitkä > toisaalta myös vahvuus - "karsii jyvät akanoista" |

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Toimintasuunnitelma

| Vuosi | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 |
|--------------|---------------------------------------------------|--------------------|--------------------------------------|--------------------|----------------------------------------|
| Toimenpiteet | Jalostus-tarkastus, terveystarkastus, omistajille | Jalostus-tarkastus | Jalostus-tarkastus, kasvattajakysely | jalostus-tarkastus | Jalostus-tarkastus, JTO:n uudistaminen |

Jalostustoimikunta on yhteistyössä hallituksen kanssa velvollinen huolehtimaan jalostus- ja tavoiteohjelman toteutuksesta mm. toimittamalla asia-artikkelit lehteen, huolehtimaan tilastojen julkaisemisesta ja koulutuksien ja tilaisuuksien järjestämisestä, toimittaa julkaistavaksi kaikki rodun viralliset terveystulokset jäsenjulkaisuissa, tekemällä ja julkaisemalla säännöllisesti urostilastoja sekä tilastoja toteutuneista yhdistelmistä. Rotuyhdistyksen toimintasuunnitelmassa päätetään tulevat tapahtumat ja huolehditaan niiden asianmukaisesta toteutumisesta. Seuranta raportoidaan mm. tilastonumerossa. Tilastojen avulla pyritään seuraamaan terveystilanteen kehitystä, toteutuvatko jalostusta koskevat suositukset, sisäelinsairauksien ja allergioiden esiintyvyyttä (terveys- ja kasvattajakyselyt, kuolinsyykkartoitus) ja mikä on kehityssuunta näiden asioiden suhteen. Myös koirien luonteista pyritään tekemään tilastoja kyselyjen ja luonnetestien sekä MH-kuvausten pohjalta. Tarvittaessa jalostustoimikunnan ja hallituksen vastuulla on ehdottaa muutoksia aiempiin suosituksiin ja vaatimuksiin.

PEVISA-ohjelman vaikutusta seurataan viiden vuoden jaksoissa, tilastoimalla tutkittujen koirien lukumäärää, tutkittujen osuutta suhteessa syntyneiden lukumäärään sekä terveiden ja sairaiden koirien lukumäärää ja osuutta.

Seuranta tehdään syntymävuoden perusteella, jolloin tilasto laahaa aina hieman jäljessä, koska tutkittavien koirien on oltava vähintään 12 kk ikäisiä tutkimushetkellä. Kymmenen edellisen (käyttökelpoisen) vuoden tiedot liitetään JTO:n seuraavan päivityksen yhteydessä kohtaan 5.

LÄHTEET

Feder, Annelie. 2000. Eurasier – Heute. Mürtenbach. Kynos Verlag.

Hoffman, Joachim. 1987. Der Eurasier. Stuttgart. Kosmos.

Paatsama, Saki. 1995. Terve ja sairas koira. Keuruu. Otava

Sundgren, Per-Erik. 1993. Lemmikkieläinten jalostus. Falköping.

Suomen Kennelliitto. www.kennelliitto.fi

Wikström, Birgitta. 2001. Koiran sairaudet. Tammi.

Wipfel, Julius. Eurasier. Entstehung, Entwicklung, Gegenwart. Hemsbach über Weinheim. Beltz-Offsetdruck.

Wipfel, Julius. 20 Jahre Eurasier-Zucht (1960-1980).

Suomen Keeshond ry. 2004. Rotokuvaus ja rotumääritelmä, www.suomenkeeshond.fi

Chow Chow yhdistys ry. 2004. Rotokuvaus ja rotumääritelmä, www.chowchow.fi

Suomen Samojedinkoirayhdistys ry. 2004. Rotokuvaus ja rotumääritelmä, <http://www.samy.fi>

Zuchtgemeinschaft für Eurasier. 2004. Die bekannten Erbfehler des Eurasiers, www.eurasieronline.de

KoiraNet Jalostustietojärjestelmä, jalostus.kennelliitto.fi

ELL Mäki, Katariina. Perimän monimuotoisuus ja jalostuspohja. Suomen Kennelliitto. Viitattu 15.1.2011
<http://www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/monimuotoisuus.htm>)

Lappalainen, Anu. Koiran lonkkanivelen kasvuhäiriö ja kyynärvivelen kehityshäiriö, Suomen Kennelliitto
<http://www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/lonkkanivel.htm>

ELL Vanhapelto Päivi ja ELL Lappalainen Anu. Yleisimmät perinnölliset silmäsairaudet. Suomen Kennelliitto.
<http://www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/Silm.sairauksista.htm>

ELL Menna, Nina Vetcare Oy ja Mäntsälän eläinlääkäriasema - Kilpirauhasen vajaatoiminta. Suomen Kennelliitto
<http://www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/kilpirauhanen.htm>